

FoU-konferencen 2010

Indtryk fra Undervisningsministeriets FoU-konference i Odense 27.-28. januar, 2010

Motion i skoletiden giver sundere elever

To skoler i Helsingør og Århus har gennemført forsøg med at tilbyde eleverne motion og sund mad i skoletiden. Det har haft den gavnlige effekt, at en del af eleverne har tabt sig, og at endnu flere har fået øjnene op for, at de lever alt for usundt.

- Vi har elever, som skal ud og være tømrere og skal stå op en hel dag. Så de er nødt til at være i god form. Det nytter ikke noget, at der kommer en på 150 eller 170 kilo, som skal stå oppe på et stillads, siger projektkoordinator René Frost fra Aarhus tekniske Skole.

Læs mere side 8 og 9

Nu skal de stærke også i centrum

Tech College Aalborg har skabt en linje med fokus på iværksætteri og innovation. Linjen er især henvendt til de elever, som har et klart mål om at blive selvstændige. Håbet er, at linjen kan tiltrække morgendagens iværksættere, som i mange tilfælde fravælger erhvervsuddannelserne til fordel for gymnasiet. Fokuseringen på de stærke og velfungerende elever har imidlertid skabt modstand – ikke mindst fra skolens egne lærere.

Læs mere side 13

Svage elever får for lidt støtte

Det er alt for tilfældigt, om en elev får den hjælp fra sin erhvervsskole, han eller hun skal bruge for at kunne gennemføre en uddannelse. Det kniber især med at tage højde for elevernes uddannelsesmæssige, sociale og kulturelle baggrunde. Kritikken kommer fra Jeannett Skov fra UU-København, som mener, at skolerne i langt højere grad skal benytte sig af mentorer, der kan sætte sig ind i den enkelte elevs behov.

Læs mere side 17

“
Avisen giver et indtryk af den store bredde i forsøgs- og udviklingsarbejdet inden for erhvervsuddannelsesområdet.

Stor interesse for Elevplan

Konferencedeltagerne strømmede til, da to medarbejdere fra UNI•C præsenterede den nye udgave af Elevplan. En række nye funktioner betyder, at det nye program gør det væsentligt lettere for lærerne at kontrollere, om eleverne lever op til de aftaler, der er indgået. Samtidig får eleverne langt bedre overblik over de opgaver, de skal udføre, og hvornår opgaverne skal afleveres.

Læs mere side 6

Svære kompetencemål skaber usikkerhed

Kompetencemål er gode, hvis de bliver brugt rigtigt. Men erfaringen viser, at alt for mange undervisere ikke er klar over, hvordan de skal anvende kompetencemål i deres undervisning. I et projekt har projektdeltagerne forsøgt at gennemgå alle formuleringerne i kompetencemålene for indgangen “Mad til mennesker”. Det skabte mange spændende diskussioner, men også mere klarhed.

Læs mere side 11

EMU vokser sig stor

Danmarks undervisningsportal – emu.dk – bliver større og større. Senest er hele SOSU-området kommet ind på lige fod med de andre erhvervsuddannelser på portalen. Det betyder, at læsevejledninger og eksempler på gode undervisningsforløb nu ligger klar til fri afbenyttelse. Men der skal meget mere materiale på EMU, og det skal komme fra underviserne, opfordrer redaktionschef Finn Togo.

Læs mere side 12

Mobil undervisning giver resultater

Flere steder i landet har man i et forsøg brugt mobiltelefoner, når eleverne skal dokumentere, hvad de laver på skolen og i praktiktiden. Alle billederne, lydfilerne og videosekvenserne samles i en e-portfolio, så eleverne sammen med underviserne kan gennemgå elementer af undervisningen eller sikre, at eleverne når deres mål i praktiktiden. En af de elever, som har prøvet kræfter med mobiltelefoner i undervisningen, er gartnerelev Mads Eriksen.

- Selv om projektet skulle stoppe, ville jeg fortsætte med at bruge mobilen. Jeg synes, at jeg får rigtigt meget ud af det, siger han.

Læs mere side 4 og 5

Ungepakke 1, Ungepakke 2

Plenum

De senere år har været præget af diskussioner om de høje frafaldsprocenter. Men der er flere problemer, der skal gøres noget ved, lyder meldingen fra Undervisningsministeriet.

Det ville være naturligt at åbne den årlige FoU-konference med en status over, hvordan det står til med udviklingen, og hvad der skal sættes på i den kommende tid. Det er da også, hvad afdelingschef i Undervisningsministeriet Søren Hansen vælger at gøre i sin velkomsttale til konferencedeltagerne. Der er selvfølgelig mange gentagelser fra tidligere år. Blandt andet dem, der vedrører målsætningen om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse, og at det alt for store antal elever, der falder fra uddannelserne, skal bringes ned. Jagten på praktikpladser til de unge er heller ikke af ny dato, men behovet for en forstærket indsats er ikke blevet mindre af den økonomiske krise, der nu også rammer de uddannelsessøgende. Men der er også nyt, blandt andet en større Ungepakke 2, som skal behandles i Folketinget i løbet af foråret, og som kort sagt handler om, at de unge ikke alene skal holdes i hånden, men også i ørerne, så de ikke går og hænger på gadehjørnerne i stedet for at komme i gang med en uddannelse.

Frafaldet skal bringes ned

Frafaldsdiskussionen har fået en drejning, beretter Søren Hansen. Nu handler det ikke alene om at fastholde. For fremtiden skal der også arbejdes på at tiltrække flere unge til erhvervsuddannelserne og udvikle uddannelsernes kvalitet. Der er endda afsat penge dertil.

- Politikerne har genbevilget alle globaliseringsmidlerne, de her 220-230 millioner kroner, som skulle bruges til at implementere 2007-reformen. Og så toppede man det hele med at bevilge 400 millioner oveni til kvalitetsforbedringer, uden ekstra indrapporteringer eller noget som helst, fortæller han og løfter pegefingeren i en moraliserende gestus.

- Disse penge må ikke bruges til at lukke huller. De skal bruges krone for krone til kvalitetsforbedringer. Han minder om, at bevillingerne jo skal genfor-

handles om tre år, og at man også til den tid har brug for politikernes tillid.

En indsats for praktikken

Praktikpladssituationen kalder på handling. Der er afsat 1,3 milliarder kroner til en ekstra indsats. Blandt andet lokkes arbejdsgiverne med præmier for hver ny praktikplads, og kommuner og regioner har forpligtet sig til at tage flere elever ind.

Men eleverne forventes også selv at gøre en indsats, rapporterer Søren Hansen. EMMA-kriterierne bliver skærpet, og der er lagt op til, at skolerne fremover skal håndhæve kriterierne lidt mere bastant, end de har gjort indtil nu.

Han erkendte, at det selvfølgelig kunne være en smertelig øvelse at skulle kommandere unge væk fra deres lokalområde, men der er kun en ting at gøre ved det:

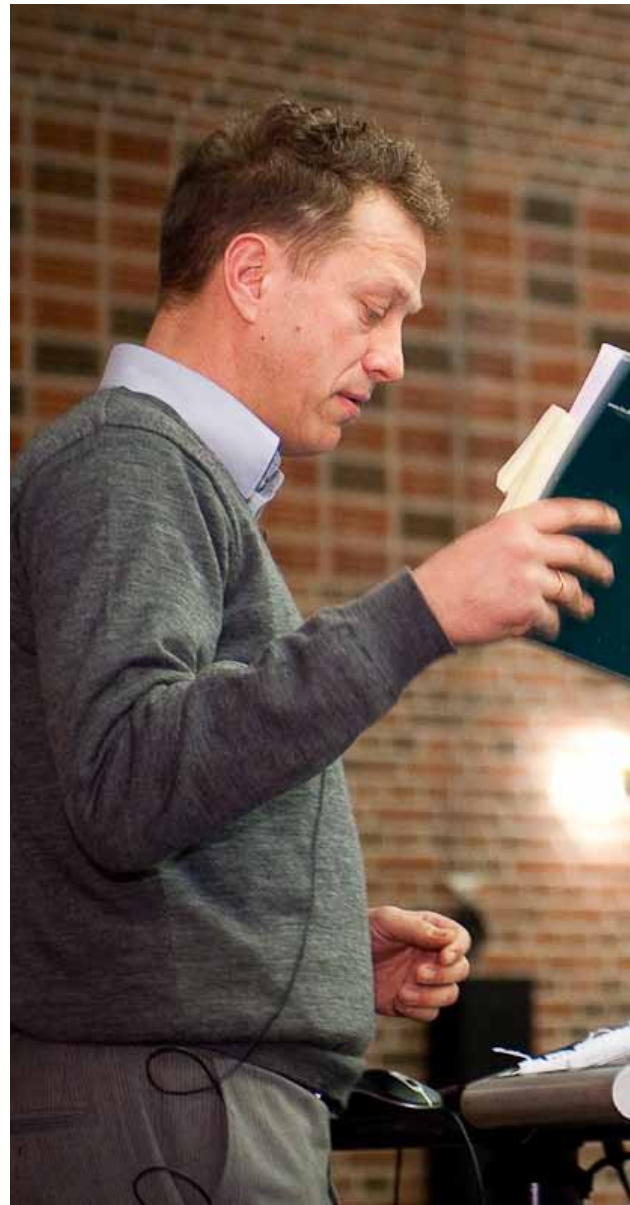
- Moralen er: I må simpelt hen gøre alt for at stampe praktikpladser op.

Kommunerne skal i gang

Og så er der Ungepakke 2, som skal forhandles i Folketinget i løbet af foråret. Den vedrører især kommunerne, som skal forpligtes til at få de unge i gang med noget, der leder frem mod en uddannelse.

- Tidligere fik vi suget mange op i ufaglærte job. Det er ikke så let nu, hvor der er rigtig mange arbejdsløse blandt de ufaglærte. Vi har en risiko for at miste i hvert fald 10 procent af en generation. Så de unge skal i gang med et eller andet, argumenterer Søren Hansen.

Det konkrete indhold i pakken er ikke klart endnu. For erhvervsskolerne tegner der sig imidlertid et billede af, at der skal ske ændringer, så det bliver lettere for de helt unge at finde sig til rette, og at der kommer flere penge ud til skoler med mange svært stillede elever.

Afdelingschef Søren Hansen, Undervisningsministeriet.

FoU-konferencen 2010

Udgivet af: Undervisningsministeriet, Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser

ISBN: 978-87-603-2865-7

ISBN: (WWW) 978-87-603-2866-4

1. oplag, april 2010: 7.000 stk.

Ekstra eksemplarer af avisen kan ikke bestilles, men avisen kan læses online på internetadressen: www.uvm.dk/fouavis2010

Ansvarshavende redaktører: Lisbeth Magnussen, Nationalt Center for Erhvervspædagogik (NCE), Professionshøjskolen Metropol og Werner Hedegaard, Undervisningsministeriet, Kommunikationssekretariatet

Planlægning af konferencen: Lisbeth Magnussen fra NCE, Professionshøjskolen Metropol, Vibe Aarkrog, Bjarne Andersen, Lars Rye og Werner Hedegaard – alle fra Undervisningsministeriet

Ansvar for konferencens logistik og administration: Lisbeth Magnussen og Line Holme, NCE, Professionshøjskolen Metropol

Artiklerne er skrevet for mediebureauet www.falhof.dk af journalisterne Jakob L. Falhof, Claus Christiansen, Luise Falhof og Peter Birch

Fotos: Bo Brinch Hansen og Allan Ringgaard, Medieskolerne • Media College Denmark

DTP: Jeanette Buus, mediegrafikeruddannelsen, HANSENBERG

Trykt på miljøcertificeret papir med vegetabiliske trykfarver af elever på grafisk teknikeruddannelsen, HANSENBERG

Printed in Denmark 2010

Avisen er udsendt til konferencens deltagere og til institutioner for erhvervsrettet uddannelse, produktionsskoler, faglige udvalg, Centre for undervisningsmidler, pædagogiske centre, relevante organisationer, foreninger, institutioner og netværk

På Undervisningsministeriets hjemmeside på internetadressen: www.uvm.dk/fou er der adgang til de forskellige materialer om og fra konferencen – herunder link til denne avis og præsentationsmaterialer fra plenumoplæg og workshopper

Hurtig hjælp løfter de svageste

Workshop 13

Det kan betale sig at have hjælp til elevers psykiske og sociale udfordringer lige ved hånden. Det viser Projekt PS, som Produktionsskolen k-u-b-a i København har gennemført.

Der er mange forskellige opfattelser af, hvordan den typiske produktionsskoleelev er og ser ud. Og det er alment kendt, at der er en del af eleverne, der kæmper med forskellige former for problemer.

Det var baggrunden for, at Birgitte Koch fra k-u-b-a i 2008 satte sig sammen med en kollega for at se på, hvilken type af problemer deres elever egentlig går og slås med. De tog simpelthen en liste med elevernes navne og satte forskellige farver ud for elever med problemer. Hver farve repræsenterede en bestemt type af problemer, og ved flere af eleverne kom der hurtigt en hel regnbue af farver.

- Vi kunne jo se på farverne, at vi havde nogle elever, vi populært begyndte at kalde regnbuebørn, fordi de simpelthen havde alle slags problemer. De kunne have behov for psykologhjælp, samtidig med at de også havde et misbrugsproblem, sociale problemer og familiære problemer, fortæller Birgitte Koch.

For meget for to vejledere

Birgitte Koch og hendes kollega kunne godt se, at de problemer, de stod overfor, var for voldsomme for to vejledere. Derfor lagde de hovederne i blød, søgte nogle penge og ansatte så en socialrådgiver og en psykolog på fuld tid sammen med Københavns øvrige tre produktionsskoler. Tanken var, at eleverne kunne få anonym og gratis hjælp en dag om ugen, når socialrådgiveren og psykologen var på deres skole.

- Det er jo klart, at det kan være svært for elever, der knap nok kan tage sig sammen til at komme i skole, selv at opsøge en socialrådgiver. For slet ikke at tale om, hvor langt uden for rækkevidde det er for dem at skulle betale for en psykolog. Men vi kunne se, at det var den slags hjælp, de havde brug for, fortæller

Birgitte Koch.

Anonymitet og nærhed er nøgelfaktorer

Projekt PS har vist sig at være en succes. Ifølge Birgitte Koch har over 350 personer været i kontakt med psykologen og socialrådgiveren. Og eleverne har i langt de fleste tilfælde accepteret de professionelle rådgivere.

- Det er som om, skolen har sagt god for dem, derfor er de o.k., fortæller en anonym elev.

Og det har givet resultater at have en psykolog og en socialrådgiver tilknyttet skolerne, mener Birgitte Koch.

- Vi kan se, at det har været afgørende, at de to har haft deres daglige gang på skolerne. Og det er jo ofte

elever med massive misbrugsproblemer, så anonymiteten har været vigtig for at få deres tillid, siger Birgitte Koch.

Hun fortæller også, at de har haft grupper, hvor eleverne kunne lære af hinanden. Blandt andet har nogle af eleverne, der har haft misbrugsproblemer, lavet en "trickbank" med tips til, hvordan man undgår at ryge sig skæv.

Noget af det eneste negative, der er at sige om projektet, er faktisk, at det nu snart har kørt de tre år, som bevillingen rakte til, mener Birgitte Koch. Derfor er hun sammen med sin kollega i gang med at finde ud af, hvordan de kan få projektet til at fortsætte.

Brobygning kræver mandskab

Workshop 13

Hvis der skal bygges bro mellem folkeskoler og erhvervsuddannelserne, kræver det, at folkeskolerne ikke puster til negative rygter om elever på erhvervsuddannelserne.

Folkeskolen er som bekendt et af de vigtige steder for rekruttering af nye elever til erhvervsuddannelserne. Derfor er det afgørende, at der er god kommunikation og et godt samarbejde mellem de forskellige institutioner. Henrik Poulsen fra Københavns Tekniske Skole har arbejdet på et projekt om Udvidet og Integreret Brobygning, som han fremlagde i sin workshop på FoU-konferencen.

Elever skal oplyses ordentligt

Formålet med projektet var at kvalificere de unges valg af uddannelse. Derfor har Henrik Poulsens projekt blandt andet gået ud på at få de potentielle elever ud på uddannelsesstederne.

- Vi har oplevet, at folkeskolerne kan være med til

at puste til negative rygter om erhvervsuddannelserne, forklarer Henrik Poulsen.

Mandsopdækning nødvendig

Han mener, at det er vigtigt, at eleverne derfor kommer ud på skolerne og får prøvet, hvad det vil sige at gå på en erhvervsuddannelse.

- Vi oplever, at de efterlyser mere viden, at de gerne vil prøve fagene, og at de gerne vil se, hvordan det fungerer i den virkelige verden ude på virksomhederne, siger Henrik Poulsen.

En af de mere farverige erfaringer, som Henrik Poulsen og hans kolleger har gjort sig, er, at de må erkende, at de kan have svært ved at holde styr på en masse fremmede folkeskoleelever, der kommer

på besøg. Derfor er det efter hans mening vigtigt, at eleverne har en lærer med, der kender dem, og som kan tage ansvaret for dem, når de kommer på erhvervsskolen, som en del af projektet.

- Vi har oplevet en kæmpe fiasko med en niende klasse på Nørrebro. De skred simpelthen. Vi kunne ikke få en af deres lærere med, fordi de andre elever på skolen jo også skulle undervises. Så en masse af eleverne var væk, inden der var gået særlig længe, husker Henrik Poulsen. Han mener derfor, at eleverne nogle gange har brug for at blive mandsopdækket, så de faktisk får det udbytte af besøgene, som er nødvendigt, for at de kan træffe kvalificerede uddannelsesvalg i fremtiden.

Jeg er kommet hertil for at høre noget om vidensdeling med it. Man er jo meget alene i dag, så derfor er det vigtigt, at man kan finde viden på denne måde.

Jeg synes, det kunne være spændende, hvis de, der afholder kurser, også kunne få en platform, hvor man kan vidensdele.

Elisabeth Martens, Vejle Handelsskole

På konferencen har man en unik mulighed for at møde de folk, der arbejder med projekterne på skolerne. Vi er her, fordi vi har et behov for at have et stort og bredt netværk. Det her er simpelthen stedet, hvor man én gang om året møder alle de spillere, der er på området, og hvor man kan lave nye alliancer og få nye projekti-deer.

Rasmus Frimodt, NCE, Metropol

E-læring giver nye tilgange

Café

E-læring er en af de nye undervisningsformer, man forventer vil gribe om sig i fremtiden.

Mads Vesterager Madsen fra det Nationale Center for e-læring er dedikeret. Det mærker man, straks man stiller spørgsmål til indholdet af den café, han er taget til Odense for at være vært i – nemlig cafeen om e-læring.

- Et eksempel er et program her, som på denne side viser noget om brøker. Så kan du se, at $\frac{8}{16}$ er det samme som $\frac{1}{2}$, og du kan få det opstillet i lagkagediagrammer og så videre. Så man ser det altså grafisk. Det vil være svært at forklare på samme måde i klassen, forklarer Mads Vesterager Madsen, mens han peger på computerskærmen med et e-læringsprogram, som er målrettet matematikundervisning.

Når man klikker på et faneblad øverst i skærmen,

kommer man til en side med mere tekst, som giver en mere uddybende forklaring på, hvad brøker egentlig er for noget. Endelig er der en side, som hedder "Læs mere".

Læring på flere niveauer

- Den er til de elever, som virkelig vil i dybden med emnet. Til sidst kan de så klikke på den sidste side, hvor der er en test, som de kan tage for at se, om de har forstået indholdet, viser Mads Vesterager Madsen.

På trods af begejstringen for e-læring, mener han ikke, at underviserne skal være bange for, at computerne helt overtager deres rolle.

- Der vil oftest være tale om blended learning, altså

noget med, at læreren tager e-læring ind som et supplement, siger han og peger på, at e-læring giver en mere differentieret undervisning, og at det er en effektiv måde at repetere det stof, eleverne er blevet undervist i.

- E-læringsmaterialerne er meget koncentrerede i deres form, så eleverne kan tilgå præcis de dele, som de har brug for. På den måde giver det en mere effektiv udnyttelse af elevernes tid.

Hent gratis e-læringsprogrammer på hjemmesiden www.evidencenter.dk. Her kan du også læse mere om certificeringskurser for undervisere, som er interesserede i e-læringspædagogik.

Med hakke, skovl og mobiltelefon

Workshop 6

En nordjysk anlægsgartnerelev filmer, fotograferer og sms'er med sin mobiltelefon som en del af sin uddannelse. Det styrker hans læring og kommunikationen mellem praktiksted og skole.

På Mads Eriksens smartphone ligger der ingen billeder af venner, fester eller piger. Der ligger billeder af flisesætninger på en kirkegård, en snorlige hæk, lydoptagelser med kolleger og filmoptagelser af arbejdsbeskrivelser.

Mads Eriksen er anlægsgartnerelev og er med i et forsøgsprojekt, hvor han bruger mobiltelefonen hele tiden, både i undervisningen og i praktikken. Det er han glad for.

- Selv om projektet skulle stoppe, ville jeg selv fortsætte med at bruge mobilen. Jeg synes, jeg får rigtig meget ud af det, fortæller Mads Eriksen, som har været forsøgskanin i et års tid.

Han begyndte at indsamle materialer og opbygge sin e-portfolio i første skoleforløb, og han har haft smartphonen med i lommen siden.

Super samtaleværktøj

Sandmosen, som er en del af AMU Nordjylland, har også primært set fordele i, at Mads Eriksen har brugt mobilen som et værktøj.

- Det er et supergodt fundament at have en samtale ud fra. Det er meget lettere at snakke om, hvad eleven har lært og tænkt, når vi ser på et billede, fordi det bliver mere håndgribeligt for både os og eleven, fortæller koordinator hos AMU Nordjylland, Hans Aagaard Petersen.

Da forsøgsprojektet gik i gang, brugte man en meget kompliceret model for opbygning af e-portfolioen.

- Men vi gik hurtigt over til bare tre kasser, billeder skulle inddeles i: Før arbejdet eller opgave-

ven påbegyndes, under arbejdet og efter opgaven er udført. Og det fungerer rigtig godt, siger Hans Aagaard Petersen.

Han understreger også, at det ikke har været noget problem at få indsamlet nok materiale at snakke ud fra. Mads Eriksen er nemlig indstillet på både at tage billeder af de ting, han er stolt af, og de ting, hvor han har lavet fejl.

- Jeg vil godt vise, at jeg kan det dér. Men jeg ville jo ikke få noget ud af det, hvis jeg ikke også viste billeder, hvor jeg har lavet fejl. Det er jo en del af det at uddanne sig, siger Mads Eriksen.

Tvunget til at spørge

Hos Mads Eriksens praktiksted, Elmerhøj Anlægsgartneri, er hans mester, Dan Mølgaard, også fuld af ros til mobilforsøget.

- Uden at fornærme Mads kan jeg godt sige, at han er meget stille i hverdagen. Men det her har gjort, at han er nødt til at stille en masse spørgsmål, fordi han skulle have samlet ting sammen til sin e-portfolio. Det har været en kæmpe gevinst, siger Dan Mølgaard.

God forretning

Samtidig får virksomheden faktisk også en masse den anden vej.

- Det har tvunget os som virksomhed til at anstrenge os mere til at være et godt praktiksted ved for eksempel at fortælle og vise eleven noget konkret. Vi har fået den her pisk over nakken, at eleverne er her ikke bare, vi skal altså gøre os umage for at lære dem

en masse ting, fortæller Dan Mølgaard og tilføjer, at Elmerhøj nok får mere ud af Mads, end han får af dem i dette forsøg.

- Det er faktisk en god forretning for os. Den tid, vi bruger på at forklare og finde materialer frem til Mads, får vi igen, fordi vi får hans billeder og får lov at lægge dem på vores hjemmeside og vise dem frem.

Gartnerelev Mads Eriksen.

Mobiltelefoner styrker læring og dialog

Workshop 6

Et forsøg med at bruge mobiltelefonen i undervisning og praktik er foreløbig en stor succes. Det styrker dialogen, og i sidste ende får eleven en mere sammenhængende uddannelse.

“Husk at tænde jeres mobiltelefoner, når timen begynder.” Noget i den retning kan det godt lyde, når elever, som deltager i et nyt projekt om e-portfolio med mobiltelefonen, møder op i skolen. For dem er mobiltelefonen nemlig ikke længere et forstyrrende og forbudt element i undervisningen eller i praktiktiden, men et værktøj, de bruger aktivt til at lære, reflektere, dokumentere og evaluere.

- Det er en moderne form for notatteknik, ja faktisk er den endnu bedre end den gamle med pen og papir, fortæller Hans Aagaard Petersen fra AMU Nordjylland.

Han har været med til forsøgs- og udviklingsprojektet, som går ud på at bruge mobiltelefonen til at tage billeder, video og lyd, der dokumenterer, hvad eleven lærer i skoleundervisningen og laver i praktiktiden. Alt det materiale, eleven indsamler med mobilen, bliver lagt i elevens e-portfolio og kan bruges til dokumentation, evaluering og dialog.

- Projektet blev født, fordi vi har ønsket at styrke dialogen mellem skole og praktiksted. Eleven tager sin e-portfolio med sig hele tiden, og det giver en sammenhæng. På den måde får eleven også det optimale ud af sin uddannelse, siger Hans Aagaard Petersen.

Mobilen er for alle

Alle de billeder, film- og lydsekvenser, eleven indsamler med mobilen, samles i en e-portfolio. Det kan gøres med et særligt program, men man kan også bare samle det hele i en mappe på computeren – og den kan så bruges til mange ting. En e-portfolio skaber en sammenhæng mellem skole og praktik, fordi de to parter kan se, hvad eleven har lavet tidligere, og skolen kan eksempelvis se, om eleven har nået sine praktikmål. Den giver også et håndgribeligt afsæt for en praktikevalueringssamtale med mester. Den tvinger i nogen grad både elev og virksomhed til at få synliggjort de ting, eleven lærer. Og vigtigst af alt så får eleven med en e-portfolio mulighed

for at reflektere over det, han eller hun selv har lært.

- Man kan ikke stille spørgsmål ved læringsperspektivet i det. Og så er der jo den gevinst, at vi når elever på andre niveauer end de bogligt stærke. Man behøver ikke at kunne skrive for at dokumentere sit arbejde på denne her måde, siger projektleder Torben Stolten Thomsen fra HANSEMBERG i Kolding.

Kæmpe læringsproces

Målet med projektet har især været at støtte eleverne i ny mesterlære med at få sammenhæng i deres uddannelse og sikre, at der er en ordentlig dialog mellem praktiksted og skole, fordi de netop ikke har så stor tilknytning til skolen som mange andre elever.

På HANSEMBERG er det primært tjener- og kokkeelever, som nu bruger deres mobiltelefoner til at understøtte deres portfolio, og der er især fokus på eleverne i mesterlærefunktioner, fortæller Torben Stolten Thomsen.

- Det er så vigtigt at understøtte både den formelle og den uformelle læring. Det gør vi ved at understøtte deres portfolio, siger Torben Stolten Thomsen og viser et klip, hvor en elev med mobiltelefonen har optaget, hvordan en anden elev står til et selskab og præsenterer dagens menu.

- Der ligger en kæmpe læringsproces bagved, når de ser sig selv stå og præsentere en menu. Det er jo ikke noget, man lærer teoretisk. Det lærer man praktisk, og man reflekterer over sin egen læring, når man ser det på film bagefter, understreger han.

Torben Stolten Thomsen, HANSEMBERG.

“

Husk, at alle bevilgede FoU-projekter kan findes i databasen Udviklingsprojekter på www.fou.emu.dk

Det er ikke så svært endda

Café

Det behøver hverken at være dyrt eller særlig svært at bruge ny teknologi i undervisning og praktik. En mobiltelefon er for eksempel et rigtig godt værktøj.

E-portfolio. Smartphones. Mobiloverførsler. Selv om man er typen, der får et tomt blik i øjnene bare ved at læse om nye, smarte, teknologiske muligheder, kan man faktisk godt følge med de næste linjer alligevel. Det er nemlig meget simpelt og handler egentlig om at lade eleverne bruge en mobiltelefon som en slags moderne notesbog.

- Det er ikke så svært endda. Det er bare at lege lidt med den, så lærer man det, fortæller Regina Lamscheck Nielsen fra NCE. Hun er konsulent på projektet, hvor elever på primært tjener- og gartneruddannelserne er blevet udstyret med en Nokia-telefon, som de filmer, fotograferer og optager lyd med i deres daglige undervisning og i praktikken, og som de så efterfølgende lægger ind i en computer i en samlet e-portfolio, de tager med sig mellem skole og praktik.

- Vi så lidt på, hvad der rørte sig hos de unge, og fandt så frem til at bruge smartphones. Og de unge leger sig jo bare til den slags teknologi her, siger fortæller Regina Lamscheck Nielsen, der mener, at hvis endelig man som lærer ikke føler, man kan følge med, så kan eleverne nok lære det videre. I hvert fald er det umagen værd, fordi det giver eleven en sammenhæng, og der kommer en god kommunikation og en rød tråd mellem skole og praktik, fortæller hun.

- Vi vil klart anbefale det. Investeringen – både den i tid og den i indkøb af telefoner – betaler sig.

Læs også artiklen på side 4

Ingen kaffe, men masser af planer

Café

UNI•C er virksomheden bag Elevplan. I et travlt besøgt caféarrangement kan konferencedeltagerne orientere sig i de nye muligheder, som Elevplan tilbyder.

Det er ikke meget kaffe, der bliver udskænket ved de runde borde i Café Elevplan på første sal i konferencosalens foyer. Men man kan selv tage en kop og et stykke kage med fra tagselvbordene nedenunder. Det er der mange, der gør. Alle borde er optaget, og det samme er en stor del af pladsen mellem bordene. Hvad tiltrækkende er der så ved en café uden servering? Måske det samme som før i tiden kunne få en kødrand af husmødre til at flokkes foran en stand i Magasin, hvor en demonstratrice jonglerede med køkkenknive og små stykker spegepølse på en tandstik. Man vil gerne have et stykke af det nye med hjem. Café Elevplan har masser af nyt at vise frem, og UNI•C's to repræsentanter, Følmer Kjær og Lone Secher Andersen, har nok at gøre med at svare på spørgsmål og demonstrere det hele på de opstillede computere og storskærme.

Stil opgaver på en ny måde

- Der er to nye ting, begynder Lone Secher Andersen og klikker sig vej ind i Elevplan. En klump af interesserede rykker sammen. For det første kan man nu stille opgaver til eleverne gennem Elevplan, ligesom man selvfølgelig kan bruge programmet til at holde regnskab med, hvem der har afleveret, og hvem der stadig mangler, selv om fristen måske er overskredet. Det er vældig smart og let. Med ganske få klik kan man samle opgaverne og tilføje relevante PowerPoint-præsentationer, tekstdokumenter, regneark og andre elektroniske dokumenter.

Fra elevens synspunkt giver den nye Elevplan et

fuldstændigt overblik over, hvilke opgaver der er stillet, og hvornår de skal afleveres – med kulørte påmindelser i stil med computerens kalenderprogrammer. Da Elevplan samtidig holder styr på, hvilke kompetencemål opgaverne retter sig imod, kan eleven let følge med i, hvor langt han eller hun er kommet i sin uddannelse.

Kontrol med de sløve

Den anden nye ting gør det let for lærer og elev at huske, hvilke aftaler de har indgået med hinanden. Lone Secher Andersen demonstrerer:

- Denne her elev er en snøbel. Han kommer altid for sent om morgenen. Så vi skal have lavet en aftale om, at han fra nu af møder til tiden hver dag. Klik, taste, enter. Aftalen er skrevet ind med påmindelsesdato og det hele, så man ikke glemmer at følge op på sin aftale med snøblen.

Eleven får selvfølgelig også påmindelser på de tidspunkter, som læreren har noteret. Hvis der er behov for regelmæssigt at følge op på en aftale, kan man knytte flere påmindelsestidspunkter til samme aftale.

Desværre, kan man måske sige, kan Elevplan endnu ikke kobles direkte til elevernes vækkeure. Og det bliver nok heller aldrig til noget. Men en oplagt videreudvikling kunne være, at programmet automatisk sender en sms til elevens mobiltelefon.

Forlag fokuserer på e-læring

Café

I et hjørne af caféområdet på FoU-konferencen havde Erhvervsskolernes Forlag taget opstilling for at forklare om e-læring.

- Vi ser e-læring som noget meget vigtigt for fremtidens undervisning. Vi ved, at det især er effektivt for elever på erhvervsuddannelserne at benytte mange af de nye muligheder, der findes, fortæller projektchef Thomas Skytte.

Han ser et enormt potentiale inden for det elektroniske område, og han mener, at det tit og ofte kan være med til at gøre undervisningen mere spændende for både elever og lærere.

Vil møde nye fagfolk

Erhvervsskolernes Forlag er ikke alene til stede i Odense for at skabe opmærksomhed om deres eksis-

terende undervisningsmateriale. De leder også efter folk, der kan være med til at forbedre fremtidens undervisningsmidler.

- Det er jo folkene hér, der har den faglige viden. Derfor er det spændende at komme her og snakke med de folk, som bruger vores ting. Det er blandt andet også til et arrangement som dette, at vi kan finde dem, der kan lave nyt og endnu bedre undervisningsmateriale, siger Thomas Skytte.

“

Jeg kan bruge konferencen til at få en fornemmelse af, hvad der rører sig rundt omkring. Man kan blandt andet høre om, hvordan andre arbejder med de problemstillinger, som man selv sidder med. På den måde kan man udveksle nogle erfaringer og blive inspireret.

Jeg syntes, Søren Hansens indlæg var rigtig spændende – han er altid så dejlig konkret. Og så syntes jeg, at der var en rigtig god debat på en workshop, jeg deltog i, om ledelse af mentorordninger.

Ann K. Østergaard, Skive Tekniske Skole

Det er rigtig, rigtig inspirerende at høre om det forsøgs- og udviklingsarbejde, der foregår, og vi i NCE får også selv nogle budskaber ud i form af de resultater og gode pointer, vi selv har.

Jeg synes, det mest igangsættende var Jeannett Skovs oplæg. Jeg kan godt lide hendes form, og hun gav nogle velfortjente provokationer. Hun gjorde, at vi alle sammen måtte tænke over, om vi gør det rigtige på den rigtige måde. Det tror jeg er sundt.

Dorrit Sørensen, NCE, Metropol

”

Kollektiv individualisme

Workshop 20

De individuelt tilrettelagte erhvervsuddannelser er glimrende værktøjer, hvis man forstår at bruge dem rigtigt. Det kan CPH WEST dokumentere. Men individualiseringen skal rettes mod hele brancher, hvis uddannelserne skal have langsigtet holdbarhed.

Risikoen ved de individuelt tilrettelagte erhvervsuddannelser (IEUD) er let at få øje på. Mange virksomheder kan se en fordel i at få elever, hvis uddannelse er tonet og drejet, så de ikke efterfølgende smutter over til konkurrenter, som ikke er helt så aktive på uddannelsesfronten. Men den skal skolerne ikke hoppe på, advarer uddannelseschef Michael Jensen fra CPH WEST i sit oplæg om sine erfaringer med IEUD.

- Specialisering kan være en fordel, men man skal heller ikke specialisere så meget, at eleverne ikke kan komme videre, hvis teknologien skifter, og de bliver overflødige, argumenterer han og minder om, at skolerne jo har en forpligtelse til at levere uddannelser, der er alment kvalificerende til det danske arbejdsmarked.

Derimod kan IEUD være et rigtig godt værktøj, når man skal pejle sig ind på, hvordan nye uddannelser skal sættes sammen, mener Michael Jensen.

Samarbejde om uddannelser

Et eksempel på det er uddannelsen til operations-tekniker, som skolen har udviklet i samarbejde med Region Hovedstaden. Baggrunden var de generelle vanskeligheder ved at tiltrække tilstrækkeligt med uddannet arbejdskraft til sundhedssektoren. Her mente regionen at kunne frigøre sygeplejersker til andet og mere kvalificeret arbejde, hvis man havde specielt uddannede folk til de praktiske opgaver på operationsstuerne. Samtidig håbede man, at uddannelsens teknikerkarakter ville kunne tiltrække nye grupper af mennesker – især mænd – der ellers ikke har den store interesse for pleje- og omsorgsarbejde.

Især det sidste formål ser ud til at lykkes, fortæller

projektleder Anette Frandsen, Region Hovedstaden.

- Der var 130 ansøgere til de første 15 pladser. Der er ansat ti mænd og fem kvinder. Jeg husker noget med en danser, en skovarbejder, nogle ambulance-folk, altså en meget blandet skare. Det synes vi er rigtig positivt.

Megen modstand

Den første del af formålet ser også ud til at have fremgang. Men der har været hurdler at overvinde.

- Det skal ikke være nogen hemmelighed, at der har været megen modstand fra de grupper, der i forvejen arbejder på feltet, indrømmede Anette Frandsen.

Årsagerne er mange. Man føler, at arbejdet bliver devalueret, når det nu skal udføres af folk med en kortere uddannelse, og man er måske også bange for, at sygeplejerskerne på sigt skal skubbes helt ud af operationsstuerne.

- Vi har gjort meget ud af at understrege, at vi ikke ønsker at skubbe nogen ud. Men der er opgaver, som man ikke behøver at være sygeplejerske for at varetage. Den nye uddannelse skal være et supplement, siger hun.

For at få den nye uddannelse til at glide ind så gelinde som muligt har sygehusene afholdt informationsmøder, hvor man har hørt på kommentarer og svaret på spørgsmål. De faglige organisationer har været vigtige høringsparter i forhold til uddannelsesbeskrivelsen.

Det sidste har ikke været strengt nødvendigt, idet der jo ikke findes faglige udvalg til de individuelt tilrettelagte uddannelser. Men alle regner det for en god investering, fordi man forventer, at de på længere sigt skal ende som almindelige erhvervsuddannelser.

Den rette vej rundt

Dette er måden, man skal bruge IEUD-ordningen på, mener Michael Jensen.

Hans skole har kørt lignende forløb sammen med SAS i København, hvor man er nået frem til en to-årig uddannelse i groundservice. Derudover har man sammen med Matas udviklet en særlig drejning af butiksassistentuddannelsen, der kaldes Matas Beauty Expert.

- Fælles for alle forløb er, at de har taget udgangspunkt i en enkelt virksomheds behov og derfra er drejet ud mod en mere brancherettet udvikling. Virksomhederne er nemlig bekymrede for, at konkurrenterne skal stjæle eleverne, så snart de har gennemført uddannelsen. Derfor er der ingen vej uden om at brede sig ud til hele branchen, hvor flere virksomheder påtager sig et uddannelsesansvar, siger Michael Jensen.

Flere skoler har forsøgt sig med en model, hvor de selv har opfundet en eller anden individuelt tilrettelagt uddannelse, som de bagefter skal ud og have virksomhederne til at acceptere. Det er aldrig slået an, og på den baggrund har man konkluderet, at individuel uddannelse ikke kan lade sig gøre. Men det kan det godt – det skal bare være den rigtige vej rundt, ellers er det lige til skraldespanden, siger manden med de positive erfaringer.

Den helt individuelle IEUD tror han til gengæld ikke meget på, undtagen i enkelte særtilfælde. Der skal et vist volumen til, for at man kan sætte det fornødne i værk, konkluderer han.

Elev Christina Odorico, Matas.

Skab plads til drengene

Projektet "Rum til drengene" skal hive overvægtige fra skolegangene ind i klasselokalerne og gøre dem klar til at modtage undervisning.

Lektor Stig Guldberg fra NCE fik det, man på moderne dansk kalder en ahaoplevelse, da han nogle gange havde gået rundt på forskellige skoler og set elever, som daskede rundt og lignede nogle, som ikke havde noget at bestille. Det var især drenge, der hang ud på gangene, og de fleste af dem var overvægtige.

- Det fik mig til at gå ind på internettet for at søge på, hvad der ligger med drenge, som måske har for mange kræfter, som de ikke ved, hvad de skal bruge til. Men når jeg søgte på otte ord, jeg havde valgt ud, var der ikke noget, som passede, siger Stig Guldberg.

Mere fokus på drengene

Oplevelsen fik ham til at kontakte Undervisningsministeriet, som var enig i, at han havde fat i noget interessant. Det blev startskuddet til et udviklingsforløb, der sætter fokus på drenge og på, hvordan man laver et undervisningsmiljø, der understøtter motivation, læring og fastholdelse. Projektet kører sideløbende på to skoler – en hg-klasse i Helsingør og en auto-klasse på Aarhus tekniske Skole. Fælles for eleverne på de to skoler er, at de er drenge, at de ikke er glade for at gå i skole, og at de har adfærdsmæssige problemer i større eller mindre grad.

- Vi har strikket nogle projekter sammen, hvor de i Helsingør mødes et par dage om ugen oppe i en bokseklub, hvor de træner med vægte. I Århus har man sat ind med boksetræning et par gange om ugen, og

begge steder tilbyder man eleverne sund morgenmad på skolen.

Vigtigt med morgenmad

Det med morgenmaden er nemlig et problem i sig selv. De fleste elever spiser ikke morgenmad, og hvis de endelig gør, er det som regel noget i stil med en kakaomælk og et stykke wienerbrød.

- Det er et problem, fordi de kommer uden energi. Det går ud over deres motivation og udbytte af undervisningen, forklarer Stig Guldberg.

Endelig er der blevet etableret en sundhedscafé på de to skoler, hvor eleverne kan få målt deres BMI, lungekapacitet og lignende. Sundhedstjekket er obligatorisk for de elever, der er en del af projektet, mens de andre elever på skolerne får det som et tilbud.

- Deres reaktioner har været ret interessante. Nogle er gået grædende derfra, fordi de godt vidste, at de havde nogle problemer, men ikke, at det stod så slemt til, siger Stig Guldberg.

Sundere elever giver økonomisk overskud

Evalueringen af projekterne har entydigt vist, at det har haft en positiv effekt, forklarer Stig Guldberg. Før projektet gik i gang, var der nogle af eleverne, som var helt nede på et fremmøde på 10-20 procent. Det er der vendt op og ned på i dag.

- Deres motivation, deres fremmøde, deres sociale udspil og deres sundhed er blevet langt bedre. Det er

slående, at der ikke skal forfærdeligt meget til for at forandre en umulig klasse til en klasse, der fungerer socialt, siger Stig Guldberg.

Han understreger samtidig, at det ikke behøver at være en økonomisk belastning for skolerne at igangsætte lignende projekter. Der har selvfølgelig været nogle udgifter til leje af sportshaller og til morgenmad og sundhedscafé. Men det bliver rigeligt tjent ind, hvis man bremser frafaldet, vurderer Stig Guldberg.

- Når man regner på de penge, skolen får, for at eleverne færdiggør deres forløb, så er jeg sikker på, at der er penge i det.

Stig Guldberg, NCE, Metropol.

SOSU til World Skills

Danmark har nogle af verdens bedste medarbejdere på social- og sundhedsområdet, og det skal bevises. Derfor skal SOSU med til World Skills.

Det er jo ikke alle, der kan få lov til at indtage en håndboldbane eller måske en fodboldbane iført de rød-hvide farver og til tonerne af "Der er et yndigt land". Men derfor kan man måske alligevel få mulighed for at realisere drømmen om at repræsentere fædrelandet. Og måske endda som SOSU-assistent.

- Vi har nogle rigtig dygtige folk, og det vil vi naturligvis gerne vise, fortæller Annie Philipsen, PR & international koordinator hos SOSU C. Hun lægger lige nu en masse kræfter i at finde det rigtige SOSU-team, der i første omgang kan vinde danmarksmesterskabet, og som senere kan bære Dannebrog under World Skills i Leipzig i 2013.

Realistiske discipliner

Disciplinerne til legene ligger tæt på de situationer, man kender fra hverdagen på arbejdspladserne. Et eksempel på en opgave, man kan komme ud for til World Skills er, at man som SOSU-assistent bliver kastet ind i et rollespil med en borger, som er faldet i hjemmet og skal have hjælp. Men andre opgaver er ukendte for deltagerne, som kun har modtaget

oplysninger om 70 procent af opgaverne på forhånd. Annie Philipsen forklarer, at den danske deltagelse skal være med til at markedsføre SOSU-uddannelserne på en ny måde.

- Vi gør det for at give uddannelsen et løft. Det er sjældent, at erhvervsuddannelserne får så meget opmærksomhed. Den løber de akademiske uddannelser jo som regel med. Derfor vil vi prøve noget nyt. På den måde kan vi måske være med til at gøre det mere attraktivt at være social- og sundhedsmedarbejder, forklarer Annie Philipsen.

Café

Boksetimer i skoletiden

Workshop 1

På Aarhus tekniske Skole har man gennemført et forløb, hvor eleverne blev tvunget til fysisk træning.

I løbet af efteråret og vinteren 2009 kunne man i det nordlige Århus se en gruppe mere eller mindre overvægtige automekanikerelever, som i stedet for de sædvanlige kedeldragter med oliepletter var iført boxershorts og boksehandsker. De var til boksetræning hos en tidligere landstræner i boksning. For hvis der er noget, som virkelig brænder fedt af, så er det boksning. Samtidig er det velkendt, at boksning er en fantastisk sport, når det gælder om at give unge lidt disciplin – konceptet er velprøvet lige fra amerikanske ghettoer til Boksebissebussen, hvor en gruppe boksetrænere i en årrække tog unge på Blågårds Plads i København under kærlig behandling.

Man kan ikke være fed på et stillads

Boksetræningen var led i et større projekt, som blev gennemført på Aarhus tekniske Skole, hvor blandt andre koordinator René Frost forsøgte at få en del af eleverne til at spise sundere, dyrke mere motion og i det hele taget få en bedre livsstil.

- Vi har elever, som skal ud og være tømrere, og som skal stå op en hel dag. Eller de skal være automekanikere og ligge og rode under en bil. Så de er nødt til at være i god form. Det nytter ikke noget, at der kommer en på 150 eller 170 kilo, som skal stå oppe på et stillads. Det går bare ikke. Så de er nødt til at komme i form, og det kan de komme ved at dyrke idræt og få en sundere levevis, forklarer René Frost. Deltagerne i projektet blev udvalgt blandt de elever, som skulle gennemføre et 40-ugers forløb. Det vil ifølge René Frost sige elever, som er kendetegnet ved at have ganske alvorlige sociale og faglige problemer og derfor er mest frafaldstruede.

Teambuilding styrker eleverne

Boksetræningen var kun en del af projektet – andre initiativer var at uddele fitnesskort til en del af eleverne, indføre morgenmad på skolen og åbne en sundhedscafé. Men det første, skolen gjorde, var at sende eleverne på en teambuildingweekend.

- Det var super godt. Lærerne kunne senere mærke, at denne klasse turde blotte sig over for hinanden og dumme sig ved at stille sig op over for hinanden. For det havde de prøvet på teambuildingopholdet, fortæller René Frost.

Det mener han havde stor betydning for, at netop denne klasse fik et stærkt sammenhold. Men lige så vigtigt var det, at klassen fik udleveret noget så simpelt som en træningsdragt og to T-shirts.

- Det signalerede, at de var idrætsskolen. Se, her kommer vi i vores smarte træningsdragter. Og så gik de meget op i at få deres navn bagpå. De fik tilbudt at designe et logo eller et slogan, men det gad de slet ikke. De ville have deres eget navn. Identitet er meget vigtigt for denne aldersgruppe, siger René Frost.

Sundhedscafé var stor succes

En del af projektet var også, at eleverne i idrætsskolen skulle have gennemført regelmæssige sundhedstjek for at kortlægge deres fysiske udvikling. Samtidig fik resten af skolen mulighed for at få testet BMI, lungekapacitet og kondital hver tredje uge.

- Det var det, jeg troede mindst på af alle projekterne. Men det var det, som lykkedes bedst. De blev bevidste om det med kroppen, og det kan godt være, at de stod og grinede, når de fik at vide, at de er over-

vægtige. Men der var nogle, der tog det til sig, og så kom de tilbage tre uger efter og sagde, at nu drikker de mindre cola, og ville vide, om man kunne måle det, siger René Frost.

Godt projekt kan blive bedre

I alt halvdelen af deltagerne i projektet på Aarhus tekniske Skole fik forbedret deres fedtprocent. Nogle flyttede sig rigtig meget, mens andre ikke rigtigt flyttede sig. Men selv om det er en rimelig succes at forbedre sundheden hos halvdelen af eleverne, mener René Frost, at den andel kan sættes væsentligt i vejret.

- Vi havde ikke nogen, som gik med dem til fitness og gennemgik deres program med dem. Det betød, at der var nogle, der stoppede, så snart det begyndte at gøre ondt, selv om det er der, det rykker.

Han anbefaler derfor andre, som overvejer at gennemføre lignende projekter, at der tilknyttes en dedikeret lærer til at tage med eleverne til træning og til at holde dem fast på, at de skal blive ved med at spise sundt og dyrke idræt.

- Det giver virkelig meget at se læreren i en anden situation. At se læreren tage armbøjninger. Det er en svær post, og læreren skal have timer til det. Men jeg er sikker på, at det vil gøre en stor forskel. Det er penge, som er godt givet ud, mener René Frost.

“

FoU-konferencen giver inspiration til nye måder at tænke undervisning og uddannelse, så engagerede undervisere kan bruge hinandens erfaringer til gavn for de unge.

Hvad skal vi egentlig bedømme

Workshop 16

Det er let at opstille kompetencemål og kræve, at eleverne bliver bedømt derefter. I hvert fald er det lettere end at udføre bedriften i virkeligheden.

Hvad karakteriserer den gode opgave? Claus Bo Jørgensen fra Nationalt Center for Erhvervspædagogik havde været på jagt efter gode eksempler. For det var egentlig dem, man skulle have diskuteret i workshop 16 i det bageste af konferencelokalerne. Det er bare ikke helt det, der sker.

I stedet dukker en problematik op, som åbenbart er lidt overset, men ikke desto mindre af stor betydning, nu hvor nye prøveformer er indført, og hvor en lang række udspecificerede kompetencemål skal bedømmes. Problemet er, at hverken eksaminatorer eller censorer tilsyneladende er klar over, hvad det drejer sig om.

Problemer med censorerne

Niels Nygaard, Silkeborg, lægger ud og nævner som eksempel automekanikere, der jo skal have et vist

mål af almene fag som dansk, matematik og naturfag.

- Hvis ikke lærere og censorer har kompetencer her – og det er jo det, man normalt ikke har – så bliver eksamen jo spidset ind, i forhold til det man tør eksaminere i.

Der er med andre ord behov for at få kvalitetssikret både eksaminators og censorers arbejde, hævder han. Et modargument om, at vi trods alt kun snakker om afslutningen på grundforløbet, og at niveauet vel ikke er højere, end at enhver lærer og censor skulle kunne være med, preller helt af på ham. Det handler om, hvad lærere og censorer er vant til at forholde sig til, siger han.

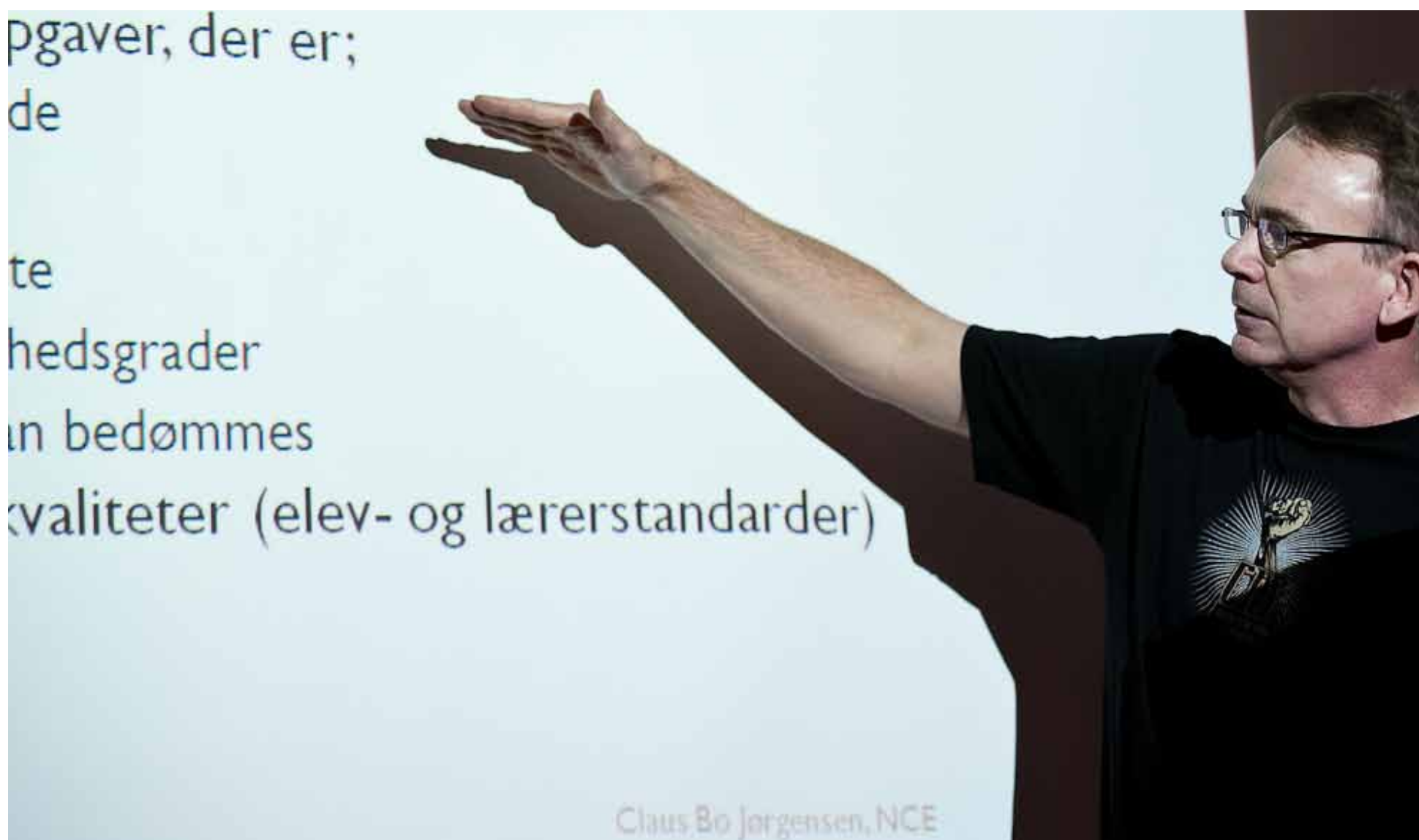
- Vi kommer ikke uden om, at eksaminatorerne har problemer med alle kompetencemålene. Vi har fået en helt ny lærergruppe, som nu lige pludselig skal

til at eksaminere i noget, der er meget bredere end det, de har været vant til i rigtig mange år, uddyber Nygaard.

En gammel diskussion

Der er altså ikke kun problemer i forhold til de censorer ude fra erhvervslivet, der ikke har opdaget, at man nu skal bedømme ud fra et helt andet grundlag. Problemerne findes også inden for skolernes egne mure, fortsætter han.

Niels Nygaard bliver faktisk ikke modsagt. Spørgsmålet er så, hvordan man løser problemet, og her kniber det lidt med svarene. Måske skyldes det, at det i virkeligheden er den eviggamle konflikt mellem det alment dannende element i uddannelserne og det konkret fag-faglige indhold, der atter dukker op, nu i en ny forklædning.

Claus Bo Jørgensen, NCE, Metropol.

Samarbejde om fastholdelse

Café

Fastholdelseskarakanen samarbejder med skolerne om at udvikle lærernes kompetencer og igangsætte projekter for unge med anden etnisk baggrund end dansk.

Ved en af cafeerne i fællesområdet står Anne-Margrethe Johannesen fra Undervisningsministeriet klar til at forklare alle interesserede, hvad Fastholdelseskarakanen kan tilbyde.

- Grundlæggende er Fastholdelseskarakanen et fireårigt projekt, hvor ni konsulenter fra Undervisningsministeriet og Integrationsministeriet beskæftiger sig med erhvervsfaglige uddannelser, produktionsskoler og det man kalder "uddannelsesnavet", som er et forsøg på at sikre en god overgang fra folkeskolen til ungdomsuddannelserne.

Ideen er, at konsulenterne rejser rundt til skoler, der har svært ved at håndtere unge med anden etnisk baggrund end dansk, har store problemer

med frafald eller på anden måde har brug for hjælp.

- Vi støtter op om skolerne i form af kompetenceudvikling af lærerne. Det vil især sige coaching, konflikthåndtering og gråzonesprog. Det bruger vi rigtig meget tid på. Men vi arbejder også med pædagogisk udvikling og på at forbedre samarbejdet mellem skolerne og den efterfølgende praktik, forklarer Anne-Margrethe Johannesen.

Fastholdelseskarakanen blev igangsat i 2008, og projektet vil blive lukket igen i 2012, med mindre der kommer nye bevillinger. Men selv om projektet slutter, betyder det ikke, at erfaringerne går tabt, understreger Anne-Margrethe Johannesen. Det skyldes blandt andet, at man er ved at lægge erfarin-

gerne fra Fastholdelseskarakanen ud på en hjemmeside, ved at lave såkaldte værktøjskort, der beskriver de værktøjer, som med held er blevet brugt ude på skolerne, og ikke mindst ved at udbrede kendskabet til projektet.

- Det er også derfor, vi gerne vil med på sådan en konference her. For selv om vi måske ikke skulle være der mere, kan tingene leve videre ude på skolerne. Det er jo derude, de skal leve. Ikke inde i et ministerium, siger Anne-Margrethe Johannesen.

Besøg Fastholdelseskarakanens hjemmeside:
www.brugforalleunge.dk/taskforce

Dilemma mellem kvalifikation og kompetencer

Kompetencemålene er svære at oversætte direkte til undervisning. Et projekt har alligevel forsøgt, og det kom der større gennemskuelighed og en del spændende diskussioner ud af.

Mange lærere kan have svært ved at se, hvordan de skal skabe sammenhæng mellem lovgivningens kompetencemål og den undervisning, de står med til daglig. Det kan Karsten Holm Sørensen fra NCE, Metropol konstatere efter at have vendt kompetencemålene med en del lærere.

- Mange lærere har meldt ud, at de her kompetencemål er en voldsomt kompleks størrelse, fortæller han og understreger, at der er behov for at oversætte de enkelte kompetencemål til tre ting.

- Hvis man ikke tolker grundigt på kompetencemålene, kan det være svært at gennemskue, hvordan man går videre til undervisningsmål, læringsprocesser og til sidst evalueringsprocesser.

Gennemtolkning af ordene

Det er netop tolkning af kompetencemålene, der har været sigtet i et projektsamarbejde mellem Holstebro Tekniske Skole, EUC Nord og Kold College i indgangen "Mad til mennesker". På grundforløbet har alle lærere sat sig ned og sammen tolket på de enkelte kompetencemål. For eksempel har målet "Eleven kan under vejledning vurdere og forarbejde almindelige fødevarer" været under kærlig behandling.

- Vi har jo siddet og tolket hvert eneste ord. Hvad betyder "vurdere"? Hvad er "vejledning" i den sammenhæng? Vi er altså 12-15 lærere, der skulle mødes og diskutere. Det har taget oceaner af tid. Men jeg tror på sigt, det har været givende, fortæller faglærer Lone Algayer fra Holstebro Tekniske Skole.

Efter det enkelte mål er blevet tolket, har lærerne beskrevet det undervisningsindhold, der skal føre til den enkelte kompetence og derudfra lavet undervisningsmål. På trods af langsommeligheden

i processen har det været nødvendigt, mener Lone Algayer.

- Vi har alle undervist i mange år og har holdninger til det at undervise. Men det her har skabt et fælles udgangspunkt – ét, som vi er enige om, siger hun og peger på, at det på en nylig pædagogisk dag var tydeligt at mærke, at der var en stor fælles forståelse. - Og så er der opstået langt flere tværfaglige forløb som en sidegevinst, siger Lone Algayer.

For højt niveau

Også på hovedforløbet har man arbejdet med oversættelse af kompetencemålene. Selv om processen også her bragte mere gennemskuelighed til vejen fra daglig undervisning til kompetencemål, var der også problemer at finde, fortæller faglærer Ulla Bach fra EUC Nord.

- Det, jeg harcelerer lidt over, er nogle af formuleringerne. Det er simpelthen på for højt niveau, og jeg tænker på, om de, der har skrevet det, overhovedet har tænkt over, hvad der ligger i ordene, siger hun og giver eksemplet "Eleven skal udføre mundtlig og skriftlig faglig formidling, rådgivning og vejledning(...)".

- Det er altså en erhvervsuddannelse for folk, der skal lære at lave mad. Det er for svært.

Chefkonsulent i Undervisningsministeriet, Vibe Aarkrog, er glad for at høre den respons fra nogle af de lærere, som til dagligt arbejder med kompetencemålene.

- Jeg må sige, at vi ikke laver den samme meget, meget grundige tolkning af ord og formuleringer, som I har lavet i det her projekt. Det er meget interessant at høre, og det er taget til efterretning, siger hun.

To tænkemåder, ét dilemma

Et andet af de problemer, som hovedforløbslærerne støder på, når de arbejder med kompetencemålene, er dilemmaet mellem kompetencemålene og uddannelsesordningen, fortæller Karsten Holm Sørensen fra NCE, Metropol.

- De to ting er udtryk for to forskellige tænkemåder. Kompetencemålene er en tværfaglig, erhvervsfaglig måde at tænke på. Uddannelsesordningen lægger op til at tænke enkeltfagligt. Det er i flere uddannelser voldsomt svært at skabe forbindelse mellem de to lag, siger han. Han peger på, at det er svært at afgøre, hvad det så er, der skal evalueres på, fordi fagmålene i uddannelsesordningen jo skal udløse karakterer, men samtidig ikke et udtryk for, at man har nået kompetencemålene.

- Problemet med kompetencemålene er ikke målene i sig selv. Det er deres relation til uddannelsesordningen, mener Karsten Holm Sørensen.

Ulla Bach fra EUC Nord er helt enig og mener også, at konflikten mellem uddannelsesordningens kvalifikationstænkning og kompetencetænkningen er uholdbar.

- Derfor, for at vi skal kunne bruge kompetencemålene til noget, er vi nødt til at fjerne uddannelsesordningstænkningen, siger hun og foreslår, at fagmålene nedtones, så de ikke længere er karakterbærende.

Men dilemmaet vil alligevel altid være der, og det er udmærket, mener Karsten Holm Sørensen.

- Dilemmaet mellem det erhvervsfaglige og det alment dannelsesmæssige tvinger os hele tiden til at reflektere. Det er nok meget sundt.

Mere tid kan give bedre udbytte af efteruddannelse

Der bliver hvert år investeret mange millioner kroner i efteruddannelse af lærere. Alligevel er der forskel på, hvad folk får ud af at vende tilbage til skolebænken. En ny undersøgelse sætter nu fokus på området.

I forbindelse med udmøntningen af Globaliseringspuljen blev der øremærket 225 millioner kroner til efteruddannelse af lærere på erhvervsuddannelserne. Derfor har Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) fundet det relevant at se på, hvordan de penge bliver brugt bedst muligt. Sidste år søsatte EVA en undersøgelse, der dels skulle afdække effekten af Globaliseringsmidlerne, dels skulle vurdere skolernes arbejde med at omsætte lærernes kompetenceudvikling til praksis efter endt efteruddannelse. Resultatet blev fremlagt i plenum af specialkonsulent Rikke Sørup fra EVA.

Tiden er den væsentligste faktor

- Efteruddannelse skal sætte tanker i gang, og den skal anvendes, lyder et af de citater, som Rikke Sørup har indhentet i undersøgelsesperioden. Netop anvendelsen er et af de punkter, som har fået særlig opmærksomhed i undersøgelsen. Det viser sig, at manglende tid er den væsentligste forhindring for, at efteruddannelsen giver et praktisk udbytte for de enkelte lærere og deres kolleger. Faktisk mener hele 88 procent af dem, der har deltaget i undersøgelsen, at manglende tid er en barriere.

- Det handler ikke kun om, at lærerne skal bruge tid på at eksperimentere med de nye værktøjer, mens de samtidig skal nå de faglige mål i undervisnin-

gen. Det drejer sig også om, at al den undervisning, der er blevet forsømt under efteruddannelsen, skal indhentes igen, forklarer Rikke Sørup. Undersøgelsen viser derfor, at man med fordel kan indregne tid til at omsætte den nye lærdom til praksis, allerede når man planlægger efteruddannelsen.

Efteruddannelse nytter

Der er forskel på, hvor stort udbytte der er ved efteruddannelse. Og generelt er det lærere, der har været på selvvalgte kompetencegivende kurser, som vurderer, at de efterfølgende har lavet væsentlige ændringer i deres undervisning. Alligevel viser EVAs undersøgelse, at 78 procent har oplevet et tilfredsstillende udbytte af efteruddannelsen. Derfor kan det ifølge Rikke Sørup betale sig at se på balancen mellem den skolebaserede efteruddannelse og de eksterne kurser for at sikre, at lærerne får det maksimale udbytte af efteruddannelsen.

Læs hele rapporten "Efteruddannelse. Inspiration til erhvervsskoler om EUD-lærernes efteruddannelse" her: www.eva.dk/projekter/2009/efteruddannelse-blandt-laerere-paa-erhvervsfaglige-uddannelser/projektprodukter/efteruddannelse-inspiration-til-erhvervsskoler-om-eud-laerernes-efteruddannelse.dk

Rikke Sørup, EVA.

Workshop 18

Plenum

EMU opruster

Der er kommet både udvidelser, nye områder og en decideret nyskabelse til EMU.dk siden FoU-konferencen i 2009.

Efter et års tid som redaktionschef på undervisningsportalen EMU har Finn Togo fået fuldført flere af de planer, han havde, da han tiltrådte jobbet. - Jo, der er da sket en del. Men bare rolig, vi er skam ikke færdige, siger Finn Togo.

Den største nyskabelse er hjemmesiden eudtube.dk. På sigt skal eudtube.dk have sit eget domæne, og formålet er, at det i stil med youtube.com bliver en enorm database med undervisningsmaterialer, som er uploadet af undervisere rundt om i landet, og som andre undervisere kan få glæde af. Ideen er, at det er spild af tid for en lærer i eksempelvis Kolding at lave et virksomhedsregnskab i Excel til undervisningsbrug, når der i forvejen er en anden lærer - i Næstved - som har lavet præcis det samme. Indtil videre har de to lærere dog kun haft mulighed for at udveksle undervisningsmateriale, hvis de kender hinanden eller tilfældigvis mødes.

Men med eudtube.dk kan de dele materialet med hinanden - og mange andre - uden nogensinde at mødes. Præcis som det hver dag sker med lydfiler og små videoklip på youtube.com.

En anden nyskabelse er, at SOSU fået sit helt eget område på emu.dk, hvor både lærere, vejledere og elever kan hente materialer og anden inspiration. Også AMU-området på emu.dk har fået en saltvandsindsprøjtning i form af mere indhold og en helt ny gren om den nye diplomlæreruddannelse. Som nævnt er EMU.dk hele tiden under udvikling. Og som Finn Togo meldte ud allerede ved konferencen i 2009:

- Alle er meget, meget velkomne til at komme med ideer til indhold, emner og udvikling. Send en e-mail eller gå ind på vores blogs på emu.dk og kom frem med forslagene.

Café

It og vidensdeling på EUD

Med fem nye redaktører har SOSU nu fået sit helt eget område på emu.dk, hvor undervisere, elever og vejledere kan finde inspiration og relevant materiale.

Det seneste års tid er der blevet arbejdet hårdt på at få SOSU ind som område på lige fod med de andre uddannelser på emu.dk, Danmarks undervisningsportal. Og nu er SOSU-siderne klar.

- Vi har talt med alle SOSU-skoler i hele landet og efterlyst for eksempel læsevejledninger og gode plejehistorier. Nu arbejder vores nye redaktører videre med at finde inspirationsmateriale til lærere og elever, siger redaktionschef Finn Togo.

Og det vil redaktørerne gerne have hjælp til.

- Det, der er den store udfordring for os redaktører, er, at få jer ude i landet til at komme ind og se os. Men især at få jer til at komme med noget materiale, som vi kan lægge ind og dele med andre, opfor-

drer Henrik Hebeltoft, der er redaktør på grundforløbsdelen på emu.dk.

En anden af redaktørerne, Hanne Elmer, fokuserer på at trække eleverne ind på emu.dk.

- Jeg er meget optaget af at få eleverne i tale, så vi kan få nogle gode elevhistorier. Jeg er begyndt i min egen andegård og har interviewet nogle af de elever, som er kommet hjem fra længere praktikophold. Her fik jeg en ahaoplevelse, fordi vi sjældent hører om, hvordan de bruger teorien i praksis. Det er den slags, vi også vil lægge ud på de her sider, siger hun og giver som eksempel Jacob, som er kommet ind på sin drømmeuddannelse, og som har it-rygsæk.

- Ham har jeg fulgt og vil følge gennem hans uddan-

nelse, så hans historie bliver fortalt til inspiration for andre.

Desuden vil det nye SOSU-område på emu.dk være en hjælp til lærere, der skal finde rundt i forkortelsesjunglen, siger Hanne Elmer.

- Der bliver kastet rundt med de her forkortelser, og så kan det være meget rart at have et sted at gå ind og se, hvad det er for en elev, man har, når der kommer en GUV'er eller en egu'er.

Den korte opfordring fra Hanne Elmer lyder derfor: Gå ind på emu.dk og få øjnene op for alt det gode indhold, der ligger samlet der.

Temamøde

“

Det er tredje gang, jeg er her, og det, jeg plejer at få ud af det, er at få et overordnet indblik i, hvad der rører sig på erhvervsuddannelsesområdet, hvad der rører sig ude på skolerne, og hvad der rører sig i ministeriets hovede. Det regner jeg også med at få ud af det denne gang. Og så at få snakket med mange mennesker, som kan give mig viden og indblik - så får jeg også styrket mit netværk.

Pernille Hjeremov, EVA

Jeg synes, den her konference er det sted, hvor man henter mest faglig inspiration på det pædagogiske område. Jeg er meget tilfreds og har fået masser af inspiration på mange felter. Især får jeg meget ud af de faglige diskussioner, der opstår i pauserne på baggrund af det, der bliver sagt i workshopper og oplæg. Mange af workshopperne kan jeg direkte gå hjem og bruge i min egen virksomhed.

Jens Aaslyng Dall, FLSmidth

”

Rutsjebanen kører videre

Café

CPH WEST har udviklet et brætspil, der skal lære de unge noget om erhvervsøkonomi. På årets konference kunne man prøve spillet, der har fået navnet “Rutsjebanen”.

I 2006 begyndte CPH WEST og Niels Brock at se på integration. Ikke kun af tosprogede elever med anden etnisk baggrund end dansk, men også af etniske danskere. Det handler nemlig ikke om hudfarve, men om at få grupper af mennesker til at fungere sammen. Derfor opfandt lærerne et brætspil, der skulle bringe konkurrenceelementet ind i undervisningen og dermed gøre den mere spændende.

- Det lykkedes forbavsende godt. Jeg havde blandt andet et forløb en fredag fra klokken 10 til 14, hvor de normalt plejer at være gået mentalt på weekend, og de syntes faktisk, at det var spændende. Men vigtigst af alt, så lærte de en masse om erhvervsøko-

nomi, fortalte Johnny Plambæk fra CPH WEST til FoU-Avisen i 2009.

Spillet griber om sig

Siden da er begejstringen for spillet ikke blevet mindre.

- Vi kan se, at reaktionerne på spillet er positive. Skolerne vender i hvert fald tilbage og køber flere, forklarer Jane Kolding, som også er fra CPH WEST, i cafeen, hvor man kunne afprøve spillet. Hun fortæller om flere eksempler på, at elever er blevet efter skoletid for at spille videre.

- Det virker, slår hun fast.

Der er noget, der tyder på, at spillet fremover ikke kun vil være rettet mod elever, der skal lære erhvervsøkonomi. Jane Kolding og hendes kollega har nemlig oplevet stor interesse for spillet på dette års konference.

- Jeg vil absolut ikke afvise, at spillet skal afprøves inden for andre fag. Vi har mødt mange mennesker her i Odense, som er interesserede i projektet.

Sjældent fokus på de stærke

Workshop 9

Det er som regel de svage elever, der er i fokus, når der lægges uddannelsesplaner – men ikke på Tech College Aalborg, hvor man har lavet en linje for de stærke elever.

I august 2009 begyndte 89 elever på Tech College Aalborg på den såkaldte Karrierelinje, som er en linje, der fokuserer på iværksætteri og innovation. Karrierelinjen er især henvendt til de elever, der ser sig selv som fremtidige iværksættere, eller som skal overtage en forældreejet virksomhed og har brug for at blive klædt på til at klare generationsskiftet uden alt for mange problemer. Og selv om oplægsholderne, uddannelseschef Ole Ervolder og underviser/koordinator Vinni Sørensen, ikke er meget for at indrømme det, ligger det også mellem linjerne, at Karrierelinjen er rettet mod de stærke elever på Tech College Aalborg. De elever, som har initiativ og overskud til at tænke skævt og anderledes.

Længere forløb end andre elever

Eleverne på Karrierelinjen er fundet blandt de elever, som allerede er blevet optaget på Tech College Aalborg – en model, som bliver lavet om fra i år, hvor eleverne skal vælge sig ind på Karrierelinjen, før de søger ind på skolen. På den måde håber Ole Ervolder og Vinni Sørensen, at man kan reducere frafaldet på linjen, der har været større end forventet – eller i hvert fald større, end de havde håbet på. Ud af de 89 elever, som begyndte på linjen, er 26 faldet fra. Det skyldes ikke mindst, at forløbet er længere end det normale grundforløb.

- Karrierelinjen består af 40 uger, som er sammensat af et ordinært grundforløb plus bonuspakken, som altså er Karrierelinjen, forklarer Vinni Sørensen, mens hun peger på en række farvede diagrammer, som projekteres op på væggen.

På skemaet kan man se, at forløbet består af moduler i iværksætteri og innovation på i alt otte uger og et modul i internationalisering på seks uger i alt inklusive en studietur. Derudover får eleverne et valgfag på C-niveau.

Hele pakken krydres med foredragsholdere, som hentes ude fra det virkelige liv. De har blandt andet haft besøg af fotografen Jakob Holt, som har fortalt om sine oplevelser blandt de fattigste i USA. Men hovedparten af foredragene har været mere erhvervsorienterede. Det gælder eksempelvis et foredrag af Hans Peter Wolsing fra Nordjysk Iværksætter Netværk, som eleverne fandt uhyre inspirerende.

Men på trods af at underviserne har forsøgt at sammensætte et afvekslende program, som kan fastholde elevernes interesse, er 40 uger lang tid.

- Det har været en barriere, at mange af eleverne har haft svært ved at bruge de ekstra uger, Karrierelinjen kræver, når de ser kammeraterne blive færdige og komme i praktik, siger Ole Ervolder.

Modstand fra andre lærere

Mest modstand har de to initiativtagere dog mødt fra et uventet hold, forklarer de.

- Vores største frygt var, at der ikke var nogle elever, som gad det her. Men vi er stødt på en masse interne barrierer på skolen. Der er nogle lærere, som har følt, at hvorfor skal vi snobbe op til gymnasiet, siger Ole Ervolder.

Den modstand har overrasket de to initiativtagere til Karrierelinjen, fordi de netop følte, at de skabte et forløb, som kunne skabe ny respekt om de tekni-

ske erhvervsuddannelser.

- Vi vil jo gerne prøve at tiltrække et nyt segment, som måske vil vælge en teknisk erhvervsuddannelse, netop fordi de har muligheden for at komme på et forløb som Karrierelinjen, siger Ole Ervolder.

I stedet oplevede både han og Vinni Sørensen, at en del af lærerne syntes, at det var forstyrrende, at de brød ind i de sædvanlige forløb. Og at det var en devaluering af deres evner, at der blev hentet oplægsholdere og undervisere udefra.

- Vi har forsøgt at få kontaktlæreren til at følge de eksterne undervisere, så de kunne blive klædt på. Det var så tanken, at de skulle køre undervisningen næste år. Men det kan blive et problem, for det har været svært at få lærerne med på ideen, og der er nogle, som er hoppet af undervejs, forklarer Vinni Sørensen.

Til gengæld har de været overrasket over mange af eleverne og den gejst, de har udvist.

- Da vi var ude på virksomhedsbesøg, skulle eleverne lave en skriftlig virksomhedsbeskrivelse bagefter, og der sagde vi, at de skulle aflevere mindst fem sider. Så jeg blev dybt imponeret, da vi modtog opgaver på 10 og 15 sider, som de virkelig havde lagt sjæl og hjerte i, siger Vinni Sørensen.

Tvungen leg er den nye vej

Workshop 19

I 2006 satte ledelsen på Århus Købmandsskole sig for at finde en løsning på, hvorfor frafaldet blev større og større, selv om de gennemførte flere projekter, der havde til formål at holde fast i eleverne.

- Har vi haft det rigtige fokus?

Det spørgsmål stillede ledelse og medarbejderne på Århus Købmandsskole sig i 2006, da de kunne se, at eleverne faldt fra, selv om skolen forsøgte sig med flere forskellige projekter, som netop havde til formål at holde fast i eleverne. Derfor gik de på skolen i tænkeboks for at finde en løsning på, hvordan de kunne få eleverne til at blive på uddannelserne.

- Vi begyndte at se på, hvorfor eleverne i det hele taget vælger en uddannelse hos os. Og vi kom hurtigt i tanke om, at de ikke ser på det hele ligesom os. De ser ikke en investering i deres fremtid, men de opfatter sig selv som forbrugere af uddannelser. Det fik os til i højere grad at kigge ind i klasseværelserne, end vi tidligere har gjort, forklarer inspektør Hans Henning Nielsen.

Legede sig til nye ideer

Som et led i at udvikle nye ideer til undervisningen begyndte lærerne og ledelsen at bruge legen som et redskab. Blandt andet brugte de en del tid på nogle seminarer. De tog et par dage til Amsterdam, og de lagde sig af og til også til rette i nogle store FATBOY-sække stole og lod tankerne vandre. Det førte til, at legen hurtigt blev bragt ind i klasseværelserne. Blandt andet fordi skolens ledelse tvang lærerne til at forsøge sig med nye tiltag.

- Der var sådan set ikke noget, der afholdt lærerne fra at tænke nyt og innovativt, inden vi gik i gang med alle disse overvejelser. Men nu skulle de. Blandt andet også fordi vi havde skudt ressourcer i projektet, fortæller Hans Henning Nielsen.

Han forklarer, at lærerne i første omgang benyttede sig af rollespil og lignende for at forberede sig på

situationerne ude i klasserne. Målet var, at undervisningen også skulle blive til leg, så eleverne ikke længere opfattede det som undervisning.

Den glade skole

Det mest ambitiøse projekt, som lærere og elever på Århus Købmandsskole kastede sig ud i, fik titlen "Den Glade Skole".

- Det var måske lige ambitiøst nok, fortæller lærer Lone Hartmann, der stod for projektet. Hun er til daglig dansklærer, men skulle lige pludselig stå for et koncertarrangement sammen med syv af sine kolleger.

Ideen var, at eleverne på skolen skulle stable et koncertarrangement på benene i samarbejde med folkene bag projektet "Den Glade Skole" under udviklingsorganisationen Ibis.

- De blev meget engagerede. Eleverne gav den virkelige gas i forhold til at samle penge ind til formålet. De stablede en masse forskellige arrangementer på benene. Blandt andet lavede de en bordfodboldturnering, et motionsløb, de vaskede biler og en masse andet, fortæller Lone Hartmann.

Stort fagligt udbytte

Koncertarrangementet endte med at give et overskud på 9.000 kroner, der blev sendt til Afrika igennem Ibis. Men elevernes udbytte var efter Hans Henning Nielsens mening mindst ligeså stort.

- Der er godt nok mulighed for at hente meget merkantil erfaring igennem sådan et projekt. Eleverne stod for det hele, og de glemte, at det faktisk var undervisning. Så de har fået rigtig meget ud af det, fortæller han.

Århus Købmandsskole har endnu ikke afsluttet hele evalueringen af projektet, men delresultaterne er positive. Evalueringen forventes klar til efteråret. Hans Henning Nielsen og hans kolleger forsøger nu at se på, hvordan de kan få projektet til at køre videre.

Hans Henning Nielsen, Århus Købmandsskole.

Lone Hartmann, Århus Købmandsskole.

Kend din elev på læringsstilen

Plenum

Elever er ikke bare elever. De ser verden forskelligt og lærer forskelligt, og det skal lærerne kunne tage højde for, hvis frafaldet på ungdomsuddannelserne skal ned.

Eleven Johnny sidder og bøvler med et regnestykke i timen, men det fungerer ikke rigtig for ham. Med ét rejser han sig, tager tre kraftspring gennem klassen og sætter sig ned igen. Men det virker ikke, regnestykket driller stadig.

Det er et af eksemplerne, som læringsstilekspert Svend Erik Schmidt giver fra sin tid som folkeskolelærer, hvor han begyndte at interessere sig for børn og unges forskellige læringsstile.

- Johnny, han var kropsklog, han skulle lære ting ved at bevæge sig og bruge kroppen. Ikke ved at sidde og se på en tavle og et stykke papir, fortæller Svend Erik Schmidt og sætter her fingeren på den forskel, der er i læringsstile.

- Der er fire såkaldt sanseperceptuelle præferencer, altså hvordan man bedst opfatter ting: Se, høre, røre og gøre. Hvis vi så tænker på den traditionelle måde at undervise på og ser, hvem det er, der falder fra, kan vi jo godt se, hvor der kan sættes ind, siger Svend Erik Schmidt.

Se, høre, røre, gøre

Han er nok den i Danmark, der har beskæftiget sig mest med læringsstile, og han har blandt andet gennemført projekterne “Skolen – Verdensklasse på 100 dage” og “Plan B”, hvor han tog elever og lærere un-

der kærlig behandling og indførte læringsstilsstyret undervisning. Med rigtig gode resultater.

Han spøger med, at han, når han bliver spurgt, hvorfor frafaldet på ungdomsuddannelserne er så højt, blot svarer:

- Det er fordi, de ikke har lov at gå ud af folkeskolen. Han synes nemlig, at der generelt i hele uddannelsessystemet er alt for lidt fokus på, at elever lærer forskelligt – og derfor får alt for mange elever for lidt ud af undervisningen eller falder helt fra.

- Lærerne skal lære at se elevernes forskelligheder og bruge dem som styrker, understreger Svend Erik Schmidt.

Kursus og resultater

Et af de steder, hvor lærerne har fulgt hans råd, er på Herningsholm Erhvervsskole. Her har lærerne været på kursus hos Svend Erik Schmidt, og skolen har siden arbejdet intenst med læringsstile for at højne læringen og mindske frafaldet.

- Kurset gjorde, at vi mødte eleverne på en anden måde. Det her med se, høre, røre og gøre er så praktisk og ikke sværere end som så, fortæller Birthe Falckesgård.

På hendes skole fik de udarbejdet forskellige undervisningsmaterialer til de fire slags elever. Det var et

stort arbejde, men det var det hele værd, fortæller hun.

- Det tager lang tid, men mit budskab er: Forsøg at finde den tid. Det betaler sig.

Svend Erik Schmidt understreger, som han også gør på sine kurser, at læringsstile ikke er det eneste saggørende.

- Læringsstile er et værktøj på lige fod med andre værktøjer. Engagement og begejstring hos lærere og elever i arbejdet er lige så vigtigt. Det, vi skal, er at få skabt sammenhæng mellem krav til læring og lyst til læring, siger han og afslutter:

- Når nye uddannelsesvinde blæser, er der nogle, som bygger vindmøller, og andre der bygger læhegn. Jeg vil ønske ungdomsuddannelserne held og lykke med det videre vindmøllebyggeri.

Faktaboks:

Projekterne “Skolen – Verdensklasse på 100 dage” og “Plan B”, som begge har været sendt på tv, drejer sig netop om læringsstile, og hvordan man kan hjælpe elever ved at fokusere på deres læringsstil. Læs mere på <http://programmer.tv2.dk/skolen/> og <http://programmer.tv2.dk/planb/metoden/> og <http://www.svenderikschmidt.dk/>

Læringsstilekspert Svend Erik Schmidt.

Ny ledestjerne skaber gode praktikpladser

Workshop 11

Vi taler meget om den gode praktikplads, men hvordan ser den ud i praksis?

Opskriften lyder blandt andet på forventningsafstemning, udvælgelse og faglig støtte.

En ny stjerne er ved at stige op på himlen over de danske praktiksteder: Fuldførelsesstjernen. Den har fem takker, og hver tak indeholder et rigtigt godt råd, hvis man gerne vil tilbyde sine elever en god praktikoplæring.

Baggrunden er et nyt forskningsprojekt fra Aarhus Universitet, som har resulteret i en liste på de fem centrale emner, der kan sikre, at en elevs praktikoplæring bliver optimal. Forsker Klaus Nielsen har sammen med andre forskere på universitetet interviewet elever og oplæringsansvarlige i praktikvirksomheder, som var udvalgt, fordi her var fuldførelsesprocenten høj.

- Vi har været meget inspirerede af de strømninger, der er inden for psykologien. I stedet for at se på, hvad der er galt, så ser vi på, hvad det er, der virker. Hvad er det, der gør, at en praktikplads er god og fastholder eleverne, siger Klaus Nielsen, som er professor ved Psykologisk Institut ved Aarhus Universitet.

Håndværkets pædagogik

Fra 2000 til 2005 fandt forskerne en række gode praktiksteder frem.

- Da vi snakkede med eleverne og de praktikansvarlige, viste det sig ret hurtigt, at der var en tendens i, hvad det var, som fastholdt eleverne, fortæller Klaus Nielsen. Projektet mundede ud i fuldførelsesstjernen med de fem takker, og én ting var gennemgående, fortæller han.

- Det gennemgående træk var god kommunikation.

Mellem elev og mester, skole og elev, mester og skole. Det går igennem alle fem takker på stjernen.

Til hver af stjernens fem takker hører nogle konkrete spørgsmål, som skole og virksomhed kan stille, i forhold til om elevens praktikoplæring bliver varetaget godt nok. Og der er brug for meget mere fokus på kvaliteten af praktikken, mener Klaus Nielsen.

- Meget af vores læringsforståelse er bygget op om skolen og bliver meget intellektuel. Der er behov for en forståelse af praktikens og håndværkets pædagogik, understreger han.

Lærerne har ikke tid

Han bliver bakket op af Torsten Lindum Poulsen fra Byggeriets Uddannelser, der også peger på kommunikationen som en akilleshæl.

- Skolerne har deres forskellige forløb, og der er egentlig ikke nogen dialog om, om det er de ting, eleverne egentlig har brug for. Det kan gøres bedre, mener han og åbner her for debatten om skolernes - efter nogens mening - manglende interesse for praktikforløbet.

- Jamen, vi vil gerne ud til virksomhederne og have bedre kontakt, men det tager så meget tid for lærerne at skulle ud og besøge alle virksomheder, siger Michael Jensen fra CPH WEST. Desuden er en god lærer ikke nødvendigvis en ørn til virksomhedsbesøg, tilføjer Per Buron fra TEC, hvor de har ansat fuldtidskonsulenter til virksomhedskontakten.

Den livlige debat viser, at de gode råd i fuldførelsesstjernen falder på et tørt sted. Det kniber nemlig

ofte med at få eleverne hele vejen gennem praktikken. Jørgen Ole Larsen fra NCE havde for nylig 25 tyrkere på besøg, og de var alle vældigt interesserede i det danske duale princip med skole og virksomhedspraktik. Et system, som mange andre lande nu overvejer at gå hen imod.

- Man fortæller jo altid med glød i stemmen om vores system, men vi kan i virkeligheden godt se, at systemet vakler lidt, siger Jørgen Ole Larsen og peger dels på, at fuldførelsesprocenten ikke er høj nok, dels på, at det er op ad bakke at finde gode praktiksteder. Men han mener alligevel, at det går fremad med den gode praktikoplæring.

- Der er kommet yderligere politisk fokus på et kvalitetsløft i den praktiske del af erhvervsuddannelserne, og i den seneste tid har man også udviklet nogle praktikoplæringsværktøjer, som jeg ser som et konkret udtryk for den stigende fokus på nødvendigheden i at opkvalificere praktikoplæringen. Et brugbart værktøj er eksempelvis TrænerGuiden, hvor især virksomhederne kan hente praktiske erfaringer, råd og vejledning om god praktikoplæring.

Jeg kan tydeligt mærke, at alle parter er mere åbne nu end for 10-15 år siden, og det er alt sammen meget positivt.

Læs Den gode praktikplads - fuldførelse, fastholdelse og frafald i erhvervsuddannelserne her: www.uvm.dk/godepraktikplads

Jørgen Ole Larsen, NCE, Metropol.

Det handler jo om, at vi giver penge til alle de her mange projekter, og på den måde er det centralt for os at se, hvad der kommer ud af dem. Hvis skolerne har problemer, som de er faldet over til hverdag, er det her en mulighed for, at de kan komme og snakke med os. Vi sidder jo bare inde på Slotsholmen og passer butikken, så derfor er det godt at snakke med dem, der er ude i virkeligheden. For mig personligt er det vigtigt at få netværket med alle de her mennesker, så jeg bedre kan passe mit arbejde.

Gunvor Krarup Vedstesen, Undervisningsministeriet, Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser

Jeg synes altid, at workshopperne er det mest interessante. Her kan man få mulighed for at høre på og snakke med dem, som har nogle praktiske erfaringer og få perspektiveret lidt det, man selv går og tumler med. Jeg synes især, at den workshop med internationalisering af erhvervsuddannelserne var interessant, for det er en rigtig vanskelig opgave, og der er mange ting at drøfte med dem, der arbejder med det. Her skal vi på TEC da hjem og prøve at få et lidt bredere perspektiv på det emne - inspireret af, hvad vi har hørt her.

Per Buron, TEC

Her skabes fremtidens nytænkere

Café

Innovation og entreprenørskab er nogle af fremtidens fokusområder, mener de i Innovationscafeen, hvor Pionerkampagnen blev præsenteret.

Alle er enige om, at Danmark fremover bliver afhængig af innovation og entreprenante personer, der er i stand til at udvikle nye ideer, teknologier og virksomheder. Men hvor skal de komme fra, og hvordan skal uddannelsessystemet hjælpe til med at opdyrke talenterne? Det har de et bud på hos Pionerkampagnens café, hvor Camilla Ryge Leth er en af de varme fortalere for mere innovation.

- Vi kører med nogle undervisningsforløb for lærere og undervisere på alle niveauer og giver dem nogle værktøjer og redskaber, så de kan styrke deres elevers og studerendes kompetencer inden for innovation og entreprenørskab, forklarer hun.

Kurserne foregår i fire moduler, som lærerne skal tilmelde sig to og to fra hver uddannelsesinstitution. Det er for at sikre, at lærerne har nogle at sparre med, når de kommer tilbage på arbejde. På kurserne

bliver de blandt andet præsenteret for en model, Pionerkampagnen har udviklet i samarbejde med en række undervisere – den såkaldte KIE-model, hvor K står for det Kreative læringsrum, I for det Innovative læringsrum og E for det entreprenante læringsrum. - I det kreative læringsrum kommer alle ideerne, og alt kan bruges. I det innovative læringsrum udvælger man lidt og ser på, hvilke ideer der kan bruges. Endelig er der det entreprenante læringsrum, hvor man faktisk får det til at ske og fører tingene ud i livet.

Ud over undervisningsforløbene består Pionerkampagnen af et magasin, hvor man samler nogle af succeshistorierne og viser de gode eksempler frem, og Pionerprisen.

- Det er en konkurrence for lærere og undervisere, som kan tilmelde sig, hvis de har et undervisnings-

projekt eller forløb, som er anderledes og innovativt. De, der udvælges til at deltage i konkurrencen, kan vinde en studierejse til USA.

- De, der kom tilbage sidste år, var meget begejstrede, for de havde været rundt og besøge både institutioner og forskningscentre og folk, der arbejder med innovation og entreprenørskab, siger Camilla Ryge Leth.

Hun siger samtidig, at der i øjeblikket er så mange undervisere, som har søgt om at komme med på kurserne, at man overvejer at gennemføre et eller flere ekstra hold.

Læs mere om kampagnen her: www.ivaerksaetter.emu.dk/pionerprisen/index.html

Fanden tager de sidste

Plenum

Med fængslende historier fra Ydre Nørrebro lagde Jeannett Skov fra UU-København ud med et oplæg på konferencen, hvor hun fik forsamlingen til at genoverveje hele faglighedsbegrebet.

Ahmed er en dreng fra ydre Nørrebro. Han klarede sig som så mange andre dårligt i folkeskolen, men han ville gerne være vvs'er. Han havnede hos Jeannett Skov, som fik ham videre på teknisk skole med en voksen som mentor. Det var efter hendes mening en betingelse for, at han kunne gennemføre en vvs-uddannelse. Det skulle senere vise sig, at det også blev grunden til, at han faldt fra. Den voksne blev nemlig så stor en del af Ahmeds liv, at han igennem forløbet på teknisk skole og det første år af praktiktiden påvirkede Nørrebroknægtens selvtillid og ambitionsniveau i en sådan grad, at han droppede praktikken. I stedet tog han 9. klasse om og havnede på hf.

Socialt pis

Med historien om Ahmed, som i dag er landskendt fra DR-serien "Perlevenner" indledte Jeannett Skov sit oplæg på FoU-konferencen. Og med den ville hun fortælle, hvor meget det egentlig betyder for, hvor de unge, der påbegynder en erhvervsuddannelse, havner henne, og at de kommer i kontakt med voksne, der tager dem alvorligt.

- Alt for mange gange har jeg fået at vide, at det dér social-pis, det kan jeg godt glemme alt om, når jeg forsøger at få tilknyttet en voksen til unge mennesker på en erhvervsuddannelse. Også når jeg ved, at de har brug for det for at gennemføre en uddannelse, fortæller Jeannett Skov, som har sin dagligdag blandt nogle af de mest belastede unge i Danmark. - Det er simpelthen alt for tilfældigt, hvem de forskellige havner hos, siger hun.

For megen tilfældighed

Netop tilfældigheden er gennemgående i Jeannett Skovs kritik af erhvervsskolernes håndtering af marginaliserede elever. Hun mener ikke, at der bliver taget godt nok højde for elevernes forudsætninger for at komme på uddannelsen eller for deres sociale og kulturelle baggrund. Alligevel vil Jeannett Skov ikke tillade sig at kritisere alle erhvervsskoler, fordi der er steder, som efter hendes mening godt kan finde ud af at håndtere de unge.

- Jeg kunne godt tænke mig en statsgaranti for, at de her børn får den opmærksomhed og den opbakning, som de har brug for. Vi skal huske på, at de er børn, og man skal huske, hvordan børn i den alder nu engang er, siger Jeannett Skov.

- Skolerne glemmer, at de her elever måske er de første i deres familie, der står i denne her uddan-

nelsessituation, så de har ikke nogen at snakke med om det. Desuden er der ikke nogen kontakt mellem skolerne og forældrene, og det er ikke godt nok. Jeg siger ikke, at det er sådan alle steder, men det er for tilfældigt, siger hun.

Hvad er faglighed?

I sit oplæg lagde Jeannett Skov desuden op til en debat om hele faglighedsbegrebet. Hun mener ikke, at fag i sig selv udgør hele den faglighed, der bør være på en uddannelse. Der er efter hendes mening en masse andre faktorer, som også gør sig gældende.

- Pædagogisk og psykologisk indsigt er også faglighed. Kulturel indsigt er faglighed, ligesom formidlingens kunst også er faglighed, forklarer hun. Dermed henviser hun til en masse andre faktorer, der spiller ind i uddannelsesstiden, men som ikke altid varetages af skolerne.

Socialt klister er essentielt

For Jeannett Skov er det ekstremt vigtigt, at de mennesker, som skal arbejde med de unge, har en for-

ståelse for de unge, og at de kan vække motivation og fornemmelser for, at det hele giver mening hos de unge.

- Mentoren eller kontaktlæreren skal turde gå ind i selve dannelsesprocessen hos de unge, men de skal have en respekt og en forståelse for unges kulturelle og social behov, siger Jeannett Skov, som også mener, at man skal begynde at se på de unge med et resourcesyn frem for med et mangelsyn.

- Mange af de her unge vil gerne lederskab og autoriteter, hvis det er på en ordentlig måde, og de søger en kollektiv kultur. De reagerer negativt på dårlige autoriteter, men de vil det altså gerne, slutter Jeannett Skov.

Helt basalt mener den erfarne vejleder også, at skolerne skal gøre mere ud af det sociale, ligesom man gør på gymnasierne. Det kan være fester, idræt og den slags, som gør, at de unge får et bedre socialt liv på uddannelserne.

- Så får de noget at miste, og det kan hjælpe med at holde på dem, siger Jeannett Skov.

UU-vejleder Jeannett Skov, UU-København.

Oplevelser er den direkte vej til teorien

Workshop 3

Slut med tågesnak om fedtsyrer og proteiner. Nu skal eleverne se, føle og smage sig til den teoretiske indsigt. Det kan imidlertid blive en barsk undervisning for de overvægtige.

Mange naturfagslærere kan sikkert genkende Kim Østergaard Petersens beskrivelse af, hvordan det kan være op ad bakke, når man skal have eleverne til at fatte interesse for de teoretiske finesser:

- Eleverne har alle parader oppe. Bare de hører et ord som molekyler, går klappen ned, og de ved ikke noget som helst om det.

Sådan beskriver han udgangspunktet for et forsøgs- og udviklingsprojekt, som han har været med til på Slagteriskolen i Roskilde, og som i al sin enkelthed går ud på at give eleverne noget konkret at relatere til, når det handler om fedtsyrer, proteiner og anden naturfaglig tågesnak.

- Vi har for eksempel et forløb om fedtstoffer, hvor man normalt ville have talt om, hvordan de kemisk er bygget op osv. Men nu har vi altid en masse forskellige typer fedtstoffer inden for rækkevidde, som vi kan kigge på, røre ved, smage på og læse labels til, fortæller han.

Med andre ord: aldrig teori uden oplevelser, og aldrig oplevelser uden teori.

Traditionerne er i vejen

Hvad der lyder som simple pædagogiske tricks er imidlertid ikke altid så helt enkelt at gennemføre i praksis. På mange skoler er der en stærkt rodfæstet enten-eller-tankegang, hvor man enten er i et teorilokale og taler teori eller i værkstedet og arbejder praktisk. Ofte er det lærere med meget forskellig baggrund, der tager sig af undervisningen de to steder. Så man skal somme tider sno sig lidt og udnytte de eksisterende muligheder kreativt.

I Roskilde har man inddraget et gammelt laboratorium, hvor man for eksempel kan riste kød over

bunsenbrændere og tale om, hvorfor det bliver sort og uspiseligt. Det er ikke ideelt, men dog bedre end at sidde i et rent teorilokale, fordi det giver nogle muligheder for at knytte oplevelser til den teoretiske undervisning.

Problemerne med lærernes forskellige baggrunde må man løse ved efteruddannelse og tættere samarbejde, mener Kim Østergaard Petersen.

Eleverne tændes

Forsøget har vist, at flere elever nu udviser interesse for at tale om for eksempel kemi, fordi de umiddelbart kan se den praktiske anvendelighed i forhold til deres fag. De vover sig eksempelvis ud i at tale om, hvorfor smør er fast, mens olie er flydende.

Elevernes reaktioner er generelt positive. Langt de fleste elever er glade for, at de ikke bare skal sidde og lytte til en lærer, som står og taler sort om molekyler.

- De synes også, at undervisningen bliver hårdere. De bliver simpelt hen nødt til at komme op af stole og stå med tingene i hånden. De bliver aktiveret på en anden måde, end de er blevet før, konkluderer han.

De tunge elever

Lignende erfaringer på godt og ondt har man gjort på SOSU-skolen i Randers. Blot har man i stedet for dødt kød og forskellige typer fedt brugt eleverne selv og deres egen sundhedstilstand som udgangspunkt. Og det blev pludselig pinligt.

Mellem 60 og 80 procent af eleverne er overvægtige i større eller mindre grad, og et par stykker på hvert hold er så overvægtige, at de næppe kan gå op ad

trapperne. Det gør det pludselig grænseoverskridende og svært at bruge elevernes egne tal som arbejdsopgave.

- Der er kontaktlærere og psykologordninger, som kan hjælpe, hvis eleverne har svært ved at klare sig, men når eleverne er så overvægtige, at de har svært ved at gennemføre uddannelsen – for ikke at tale om at klare sig i erhvervet bagefter – så er det svært at se, hvad der bliver skolens rolle, siger uddannelseskoordinator Heike Jørgensen.

I virkeligheden er det måske slet ikke så svært at definere opgaven. Ligesom de unge skal have de faglige kvalifikationer for at kunne begå sig på arbejdsmarkedet, skal de naturligvis også have de personlige kvalifikationer i orden. Og hertil hører deres fysiske sundhedstilstand. Det svære ligger i, at det for mange lærere er et nummer for personligt at skulle sige til en elev, at han eller hun faktisk er for fed. Det har ført til en vis modvilje mod at bruge eleverne selv som udgangspunkt for undervisningen. Men det nytter ikke at lukke øjnene for problemerne, mener Heike Jørgensen.

- Vi er nødt til at finde ud af en måde at tale med eleverne, hvor vi også respekterer elevernes personlige grænser, siger hun.

Hvordan det så skal gøres, har hun ingen bud på for øjeblikket. Men måske er der inspiration at hente hos den arbejdsgiver, der for nylig afviste en praktikpladsansøger fra Slagteriskolen på følgende ligefremme måde:

- Jeg vil ikke have dig. Du er for overvægtig. Du kan ikke være i mit køkken, og du får ikke praktikplads nogen som helst steder, hvis ikke du taber dig.

“

Mit arbejde består i at advisere ledelsen om, hvad der er på vej, og hvad der skal være fokus på nu. Det gør jeg ved at følge med i workshopper og cafeer, og hvad der ellers tales om.

Til inspiration for ledelsesarbejdet udarbejder jeg sammen med en kollega et papir med need eller nice to know fra konferencen.

Frans Henriques, uddannelseschef, Roskilde Tekniske Skole

Jeg har fået inspiration med hjem til et helt konkret projekt om de stærke elever, som vi snart skal i gang med. Jeg har mødt folk fra forskellige skoler, der kan give os indtryk af, hvad der er op og ned i forhold til den opgave.

Der er i øvrigt en usædvanlig god stemning på konferencen. Der er en fin åbenhed, afslappethed og ligeværdig dialog mellem ministerier, skoler, ledere, lærere osv.

Sanya Gertsen Pedersen, EVA

”

Højskolerne kommer

Workshop 4

Muligheden for et pitstop på en højskole kan være en vigtig brik i et uddannelsesforløb, fordi eleverne får udviklet sociale kompetencer, der kan hjælpe dem igennem resten af deres uddannelse.

Folkehøjskolernes Forening i Danmark har besluttet, at de vil ind i arbejdet med at opfylde 95-procentmålsætningen. Ikke som en erstatning for nogen af de eksisterende spillere, men som højskoler i deres reneste form. De mener nemlig, at højskolerne kan komme med et afgørende bidrag til unges udvikling, mens de er under uddannelse. Det handler blandt andet om, at højskolerne kan gøre det muligt for de unge at fokusere på nogle af de ting, der ellers ikke bliver tid til. Jakob Hvenegaard Andersen fra Folkehøjskolernes Forening har allerede eksperimenteret med at blande højskolen ind i forløbet for elever på erhvervsuddannelser, og de erfaringer delte han ud af på FoU-konferencens første dag.

Pia Cort, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole.

Finder stærke sider

- På en højskole kan de unge få tid til at finde deres egne stærke sider. Opholdet kan være med til at styrke deres sociale kompetencer, og de kan få mulighed for at afprøve deres talent inden for forskellige områder, fortæller Jakob Hvenegaard Andersen. Han slår alligevel fast, at uddannelsesplanen stadig skal være det helt klare omdrejningspunkt, når brikkerne skal sættes sammen. Højskoleopholdet skal ses som en del af en helhedsorienteret indsats. Jakob Hvenegaard Andersen forklarer, at højskolerne ofte har et godt netværk i de forskellige lokalmiljøer, hvilket blandt andet kan hjælpe i jagten på praktikpladser. Men samtidig mener han, at højskolerne i sig selv har meget at byde på.

- Højskolens rammer giver de unge mulighed for at bruge tid på noget, de brænder for, mens de også kan få nye faglige og personlige udviklingsmuligheder, siger Jakob Hvenegaard Andersen.

Højskolen præger elevernes ønsker

Pia Cort fra Danmarks Pædagogiske Universitetsskole har stået for evalueringen af de erfaringer, højskolerne har gjort sig med elever fra erhvervsskoler. Der er naturligvis både positive og negative elementer i de oplevelser, eleverne har fået.

- De syntes, at vejledningen nogle gange kunne blive lidt for abstrakt. Og det kan nogle elever have meget svært ved at forholde sig til, forklarer Pia Cort. Overvejende har eleverne dog givet udtryk for, at de har fået en positiv oplevelse med i bagagen, og på konferencen fremlagde Pia Cort en del af de gode erfaringer. Eksempelvis, at eleverne oplever, at deres ophold ender med at præge deres ønsker til fremtiden. Også selv om de inden opholdet ikke havde nogen forventninger om, at højskoleopholdet skulle forberede dem til en erhvervsuddannelse. Pia Cort har blandt andet hørt fra elever, at de har svært ved at sætte ord på, hvordan de har forandret sig, men at det er på en god måde.

Jakob Hvenegaard Andersen, Folkehøjskolernes Forening.

Få falder fra

En af de væsentlige erfaringer, som folkene bag højskoleforsøget allerede har gjort sig, er, at det er meget få, der falder fra forløbene. Det skyldes blandt andet, at eleverne bor på skolen og dermed får nogle helt andre sociale relationer end på almindelige skoler. Det er erfaringer, som man kender fra andre skoler, der har samme internatkarakter.

- Vi kan se, at det sociale element, der ligger i, at eleverne bor på skolen, har stor betydning for, at de trives og har lyst til at fortsætte forløbet, forklarer Pia Cort.

Udvikling med en god udsigt

Workshop 4B

I den nordligste del af Region Hovedstaden arbejdes der lige nu på et treårigt projekt med titlen "Udvikling med udsigt", som skal løfte uddannelsesniveaue. Det skal ske gennem en lokal forankret opkvalificeringsmodel.

Selv om Nordsjælland for mange lugter af store biler, fine titler, lange uddannelser og måske mest af alt penge, er det ikke alle dele af landsdelen, der er ren whisky. Blandt andet er der i den nordligste Nordsjælland problemer med uddannelse. Der er store geografiske afstande, og arbejdspladserne hænger ikke på træerne.

- Vi kunne se, at der var en restgruppe i den nordlige del af regionen, som ikke fik en uddannelse. Formålet med projektet er derfor blandt andet at få flere ledige ufaglærte ind på kompetencegivende uddannelser, så de kan forbedre deres chancer for at få job, fortæller Benjamin M. Risum fra Erhvervsskolen Nordsjælland. Han er projektleder på "Udvikling med udsigt", som er støttet af EU's Socialfond, Region Hovedstaden og flere andre. Men ud over at få de ledige ind på uddannelsesinstitutionerne skal projektet være med til at sikre, at

et større antal unge fra folkeskolerne går direkte videre i et uddannelsesforløb.

Bred lokal forankring

Et af projektets tre indsatsområder går ud på at etablere lokale uddannelsessteder med tekniske erhvervsuddannelser i de fire kommuner, der er med i projektet, nemlig Helsingør, Gribskov, Halsnæs og Frederikssund.

- Vi har oplevet, at afstandene var et problem, når folk skulle i gang. Senere i uddannelsesforløbene bliver det mindre betydningsfuldt, når eleverne er påbegyndt uddannelse og har en praktikplads, forklarer Benjamin M. Risum. Ud over etableringen af lokale uddannelsessteder skal projektet forankre et bredt partnerskab mellem offentlige og private virksomheder, arbejdsmarkedets parter, job- og vejledningscentre og områdets

uddannelsesinstitutioner. Samtidig skal uddannelserne udvikles igennem brugerdriven innovation. Det vil sige at de udvikles og tilpasses brugerens behov.

Godt på vej

Succeskriterierne for projekt "Udvikling med udsigt" er, at der i projektperioden juni 2009-august 2012 gennemføres 600 uddannelsesforløb, hvor eleverne til sidst står med et uddannelsesbevis i hånden. To år efter afslutningen af projektet skulle det gerne være sådan, at 250 elever årligt gennemfører en uddannelse med afsæt i de lokalt forankrede skoler. Indtil nu er cirka 120 elever i gang med en uddannelse, mens der er fundet lidt over 100 lokale praktikpladser, mens der er flere på vej.

Tak for denne gang

Mange deltagere får talt med hinanden under konferencen. Nu gælder det om at få omverdenen i tale. Gå hjem og formidl budskabet om erhvervsuddannelserne, opfordrer Vibe Aarkrog i sin afslutningstale.

Det centrale budskab i Vibe Aarkrogs afrunding på FoU-konferencen var:

- Fortæl hinanden og omverdenen, hvad det er, vi er så gode til.

Der er nemlig meget at fortælle om, og der er alt for mange, som ikke ved, hvad der i virkeligheden foregår rundt om på landets erhvervsskoler. Det er derfor, erhvervsuddannelserne så uretfærdigt slås med et halvdårligt ry og et image som det dårlige alternativ til gymnasiet, synes hun.

Rigeligt at fortælle

Og der er nok at fortælle om fra konferencen. For eksempel skal omverdenen vide, at skolerne virkelig har nogle ildsjæle, som brænder for, at de svage elever skal fastholdes og ikke falde fra. At der udvikles spændende undervisningsforløb på skolerne med henblik på at motivere eleverne for de fag, som de ikke lige umiddelbart tænder på.

Det ville også være en god idé at fremhæve skolernes arbejde med at anvende it i undervisningen, blandt andet til vidensdeling blandt lærerne.

- Det er vi rigtig gode til, og som det er fremgået af cafeerne og i temagrupperne med eudtube.dk og det, som EMU tilbyder, laver vi nogle rigtig spændende ting inden for dette område. Vi skal være meget bedre til at fortælle, at der er vi også langt fremme, understreger hun.

Få budskabet ud i medierne

- Vi skal i medierne med de gode historier og gerne hurtigt. For vi har fået afsat en stor pulje penge til at sætte fokus på kvaliteten i vores uddannelser. Det er en opgave, der i høj grad ligner denne konference, nemlig at formidle, hvad vi er optaget af, og hvad vi kan og ved lige nu. Det er blot i meget større skala.

- Altså, det korte budskab er: Fortæl hinanden og omverdenen, hvad det er, vi er så gode til. Det er det, vi skal videre med.

Vibe Aarkrog, Undervisningsministeriet, Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser.

